ГОС ПУБЛИЧНАЯ БИБ-КА
1 12 39 № 87

BYTYN ӨLKӘLӘRIN PROLETARLARЬ BIRLӘŞIN!

SOVET ERMӘNISTANЬ

СОВЕТ ЭРМЕНИСТАНЫ

ERMӘNISTAN Q(в)P MQ və JQ-NЬN ORQANЬ
ОРГАН ЦК И ЕК КП(б) АРМЕНИИ

15 DEQABR
ÇYMӘ
1939-çu il
№ 287 (2607)
QIJMӘTI 10 Q.

Bugyn, zamanəmizin bəjyk pilotu, Sovet Ittifaqь Qəhrəmanь V. P. CQALOVUN həlak olmasьnьn bir ili tamam olur

Hərвi qomissarlar

Bugyn Qьzьl Ordu, 20 ildən вəri minlərlə bolşevik qomissarlar hazьrlajan FKQO Lenin ordenli Hərвi-sijasi Aqademijasьnьn məvçudijjətinin ijirminçi ildənymyny qejd edir. Aqademijanьn tərвijə etdiji adamlar Qьzьl Orduda və Hərвi-Dəniz flotunda geniş surətdə jajьlmьşdьrlar. Onlar vətəndaş myharibəsi qomissarlarьnьn myвariz tradisijalarьnь myqəddəs surətdə saxlajьrlar.

Hərвi qomissarlar— orduda partijanьn elçiləridirlər. Onlar vətəndaş myharibəsi dəvryndə partijanьn və hekumətin hərвi mytəxəssisləri myşahidə edən, Qьzьl Orduda qomanda postlarьna tə'jin olunmuş iti gezly olmuşdurlar. Qomissarlar Qьzьl Orduda partijanьn sijasi işinin ən jaxşь təşkilatçьlarь olmuşdurlar, dəjyş tapşьrьqlarьnь jerinə jetirmək ycyn, revoljusijanьn dyşmənlərini darmadaqьn etmək ycyn dəjyşçyləri moвilizasija edirdilər. Onlar qysursuz revoljusioner— bolşeviqlər olmaqla silahlь fəhlələri və kəndliləri, sovet dəvlətinin azadlьq və istiqlalijjətini ən вəjyk dəjyşlərdə mydafiə edən qydrətli Qьzьl Orduda birləşdirirdilər.

Hərвi qomissarlar vətəndaş myharibəsi çəвhələrinin ən myhymm ucastoqlarьnda olurdular. Onlar qьzьləskərləri əzmkar hyçumlara aparьrdьlar. Hərвi qomissarlar sijasi işçilər ilə birlikdə Qьzьl Ordunun arxasьnь qajdaja salьrdьlar, orada Sovet hakimijjəti təşkil edirdilər və bizim qoşunlarьmьzьn syr'ətlə və myvəffəqijjətlə irəli hərəkətini tə'min edən revoljusion qajda tə'sis edirdilər. Onlar dyşmənin qoşunlarь arasьnda вəjyk sijasi iş aparьr, onun qoşunlarьnь pozur, onun arxasьnda pozqunluq əmələ gətirir və bununla da gələçək myvəffəqijjətləri hazьrlajьrdьlar.

Ordunun hərəkət edən hissələrindəki polq qomissarь ycyn, Stalin joldaşьn rəhвərliji altьnda qərвi çəвhə sijasi işçiləri tərəfindən tərtiв edilmiş instruqsija bundan ijirmi il əvvəl nəşr edilmişdir. Hərвi qomissarlarьn vəzifələri onda son dərəçə ajdьn və qьsa surətdə formule edilmişdir.

«Polq qomissarь ez polqunun sijasi və əxlaqi rəhвəri, onun maddi və ruhi interesləririnin birinçi mydafiçəsidir. Əgər polq qomandiri polqun вaşçьsь isə, qomissar ez polqunun atasь və ruhu olmalьdьr».

Vətəndaş myharibəsi hərвi qomissarlarь belə də olmuşdurlar. Onlar qьzьləskərlərin ən вəjyk məhəввətini, qomandirlərin hərmətini qazanmьşdьrlar. Onlar ijidlik, fədakarlьq və intizam nymunələri olmuşdurlar.

Hələ o zamanlar Stalin joldaş вytyn operativ, nizam və administrativ işdə aqtiv surətdə iştirak etməji hərвi qomissarlardan tələв edirdi. Həmin instruqsijada o jazmьşdьr:

«Polq qomissarь ezynyn polqda olmasьndan, hərвi iş ilə əlaqədar olan вytyn bilikləri və vərdişləri ən çiddi surətdə ejrənmək və mənimsəmək ycyn istifadə etməjə məçвurdur. O, həm polqun aldьqь və həm də polqun verdiji bilaistisna вytyn operativ вinagyzarlьqlarla xəвərdar olmalьdьr. Qomissar, polq qomandirinin jalnьz zoqu, sadəçə mehr saxlajanь, jaxud hərвi mytəxəssislərin işlərinin passiv tamaşaçьsь ola bilməz. O, polqun bilaistisna вytyn işlərinə nyfuz etməli, polq qomandirinin bilaistisna вytyn вinagyzarlьqlarьnьn tərtiв edilməsində iştirak etməlidir, lakin jalnьz operativ xaraqter daşьjan məsələlərdə həllediçi səz qomandirə aid olmalьdьr».

Partija tərəfindən ezlərinə tapşьrьlan hər вir işin mahijjətinə dərindən nyfuz etməji, revoljusijanьn rifahь uqrunda elmlərin вytyn qalalarьnь jorulmadan fəth etməji bolşeviqlərə həmişə ejrətmiş və ejrədən Stalin joldaş, vətəndaş myharibəsinin unudulmaz odlu gynlərində interventlərin və aqqvardijaçьlarьn darmadaqьn edilməsi dahijanə strategi planlarьnьn təşəввyscysy, avtoru olmuşdur. O, onlarьn avtoru, olmuşdur, o, revoljusijanьn silahlь qyvvələrini qaliвijjətdən qaliвijjətə aparmьşdьr. Stalin joldaş hələ o zamanlar, gənç Sovetlər respuвliqasьnьn ən çətin gynlərində və ajlarьnda, strategija və taqtiqanьn əly, kehnəlmiş formularьnda və normalarьnda ilişiв qalmajan qavaqçьl, sosialist hərвi elmi və əsaslarьnь qurmuşdur.

Vətəndaş myharibəsinin vətənimiz ycyn ən mydhiş ajlarьnda Stalin joldaş Qьzьl Ordunun вytyn bolşeviqlərinə, вytyn qomissarlarьna, hərвi-sijasi işin, kytlələri qaliвijjətə inamla ruhlandьran, adamlarь çəldlik və qyvvətlə dolduran işin misli gerynməmiş nymunələrini gestərmişdir.

Stalin joldaş hərвi qomissarlarьn rolunu Qьzьl Ordunun hərвi sijasi rəhвərləri səvijjəsinədək, Lenin-Stalin tipli sijasi xadimlər səvijjəsinədək jyksəltmişdir. Onun instruqsijasьnьn hər вir səzyndə həjat vardьr, dəmir kimi məhkəm laвydlyk vardьr və indi də ez qyvvəsini saxlajьr. Stalin gestərişləri hərвi qomissarlara və oqruqlarьn hərвi sovetlərinin yzvlərinə əsas tələв olmalьdьr.

Lenin demişdir: «Hərвi qomissarlar olmadan bizim Qьzьl Ordumuz olmazdь».

Vətəndaş myharibəsi dəvry hərвi qomissarlarьnьn fəalijjətinə V. I. Leninin və I. V. Stalinin verdiji вu вəjyk qijmət hissələrin hazьrkь hərвi qomissarlarьnьn, Qьzьl Ordunun idarə və myəssisələrinin, oqruqlarьn, çəвhələrin və ordularьn hərвi sovetləri yzvlərinin ehtirasьnь, entuziazmьnь jyksəltməli, onlarь sosialist vətənin mydafiə qaвilijjətini daha jyksəjə qaldьran bolşevik işinə moвilizasija etməlidir.

Partija vətəndaş myharibəsi hərвi qomissarlarь ilə iftixar edir. Birinçi Səvari ordunun ijirmi illiji gynyndə Stalin joldaş, Voroşilov joldaş, bizim partijamьz və вytyn sovet xalqь, вəjyk sovet vətənimizin qələвəsi uqrunda dəjyşlərdə ez həjatlarьnь fəda edən Birinçi Səvari ordu hərвi qomissarlarьnьn xatirəsini hərmətlə jad etdilər. Voroşilov joldaş ez əmrində, dyşmənlərə qarşь sosialist vətən uqrunda dəjyşlərdə ez həjatlarьnь fəda edən qəhrəman dəjyşçylərin, legendar Səvari Ordunun divizija qomissarlarь— Baxturovun, Musinin və Şepelevin adlarьnь gətirir. Xasan gely jaxьnlьqьndakь dəjyşlərdə bolşevik qomissar I. A. Pozarski ijidlərə lajiq elymlə həlak oldu. Qəhrəman qomissar Ivancenqo Qərвi Uqrajnanьn və Qərвi Belorusijanьn azad edilməsi uqrunda polşa panlarьna qarşь aparьlan dəjyşlərdə həlak oldu. Sovet xalqь həlak olmuş joldaşlarьn xatirəsini hərmətlə jad edir.

Hərвi qomissarlar Xasan gely jaxьnlьqьndakь, Xalxin-Qol jaxьnlьqьndakь dəjyşlər vaqtьnda və Qərвi Uqrajnanьn və Qərвi Belorusijanьn azad edilməsi şərəfli vəzifəsini jerinə jetirərkən, belə də vətəndaş myharibəsi qomissarlarь şəxsi qoçaqlьq və şyçaət nymunələri gestərdilər. Onlarьn şan ilə вyrynmyş dəjyş qoçaqlьqlarь sovet xalqьnьn xatirəsində uzun illər qalaçaqdьr. Bolşevik qomissarlarь ezlərinin qəhrəmanlьq işlərilə çəsur bolşeviqlər, partijanьn və xalqьn dyşmənlərinə amansьz əsl sijasi rəhвərlər nymunəsini gestərdilər.

Bizim partijamьz və Stalin joldaş hərвi qomissarlarьn secilməsinə və hazьrlanmasьna вəjyk diqqət jetirirlər. Vətəndaş myharibəsi vaqtьnda Stalin joldaş, kytlələri partijanьn işi uqrunda dəjyşə aparmaqa qaвilijjətsiz, işə jaramaz qomissarlarь amansьzçasьna qovurdu, və sovet hakimijjətinə sadiq və qaвilijjətli sijasi işçiləri irəli getməjə hər surətdə jardьm edirdi, onlarь məs'ulijjətli iş ucastoqlarьna qojurdu, onlarь əsl bolşevik qomissarlarь olmaq yzrə вəjydyrdy.

YIQ(в)P Mərkəzi Qomiteti və Sovet hekuməti hərвi qomissarlara cox вəjyk e'timad gestərmişdir. Hərвi qomissar və qomandir birlikdə hissələrin jaxud birləşmələrin tam hyqyqlu rəhвərləridirlər. Onlar hissələrin vəzijjətinə və hissələrdə hərвi və sijasi hazьrlьqa gerə tam məs'ulijjət daşьjьrlar. Polqun, вataljonun, esqadriljanьn dəjyş hazьrlьqь, onlarьn jyksək sijasi-mə'nəvi vəzijjətdə olmasь, məhkəm intizamь və myasir texniqaja tamamilə jijələnməji вaçarmalarь qomissarьn və qomandirin əsas qajqьsь olmalьdьr. Onlar вytyn şəxsi hej'əti daimi dəjyş hazьrlьqьnda saxlamalь, Qьzьl Ordunun məvçudijjətinin birinçi illərindən həmişə ona məxsus olan bolşevik mytəşəkkilliji və intizamьnьn nymunəsi olmalьdьrlar.

Fəhlə-Kəndli Qьzьl Ordusunun cox gezəl şəxsi hej'əti vardьr. Өzynyn sijasi, mə'nəvi xasijjətləri e'tiвarilə bizim dəjyşcymyzyn dynjada misli joxdur. Sovet xalqьnьn mə'nəvi-sijasi birliji, Lenin-Stalin partijasь və partijanьn rəhвəri Stalin joldaş ətrafьnda onun birliji Qьzьl Orduda ezynyn parlaq ifadəsini tapьr. Dəjyşcylərin sijasi şyurunun səvijjəsi jyksəkdir və onlarьn ymumi inkişafь hər вir hərвi qomissar və sijasi işçi qarşьsьnda jyksək tələвlər qojur. Onlar dəjyşcyləri sijasi çəhətçə tərвijə etməlidirlər. Bunun ycyn isə, qomissarlar və sijasi işçilər ezlərinin teoretik və hərвi səvijjələrini jyksəltmək yzərində calьşmalьdьrlar, əksi təqdirdə onlar dəjyşcylərin tələвlərini kifajətləndirə bilməzlər, qьzьləskərlərin tam qijmətli rəhвərləri ola bilməzlər.

Bundan iki il jarьm əvvəl Sovet hekumətinin qərarь ilə hərвi oqruqlarda hərвi sovetlər, FKQO hissələrində, idarələrində və myəssisələrində isə— hərвi qomissarlar institutlarь təşkil olunmuşdur.

Bizim partijamьz və sovet hekuməti hərвi qomissarlarь partija işini ən qьsa myddətdə jenidən qurmaqa, Qьzьl Ordunun sijasi orqanlarьnь və partija təşkilatlarьnь aqtivləşdirməjə, onun myвariz sьralarьnь Lenin-Stalin partijasь ətrafьnda daha sьx toplamaqa, Qьzьl Ordunun dəjyş qaвilijjətini daha jyksəjə qaldьrmaqa və onu sovet sosialist dəvlətinin məqluвedilməz ordusu etməjə caqьrmьşdь. Kecmiş illərin təçryвəsi gestərir ki, hərвi qomissarlar ezlərinin вu vəzifələrini myvəffəqijjətlə jerinə jetirirlər.

Şyçaətli Stalin qomissarlarь, Sizə salam!

Lenin adьna Hərвi-Sijasi Aqademijaja salam!

(14/XII tarixli «Pravda»-nьn вaş məqaləsi).

Estonija ordusunun вaş qomandanь general Lajdonerin Mosqvadan getməsi

Deqaвrьn 12-də, Estonija ordusunun вaş qomandanь general Lajdoner polqovniq çənaв Saarsen, qapitan çənaв Jaqsen və çənaв Qurosun myşajiətilə Mosqvadan getmişdir.

SSRI-nin Estonijadakь hərвi attaşesi polqovniq Je. Je. Tsuqanov joldaş və Estonijanьn SSRI-dəki hərвi attaşesi podpolqovniq çənaв Sinqa dəxi general Lajdonerlə birlikdə jollanaraq general Lajdoneri sərhəddə qədər myşajiət edəçəklər.

Oqtjaвr vaqzalьnda general Lajdoneli aşaqьdakь şəxslər: FKQO Baş ştaвьnьn nacalniq myavini 2-çi ranqa ordu qomandiri I. V. Smorodinov joldaş. SSRI Xalq Mydafiə Qomissariatьnьn adjutantь qorpus qomissarь R. P. Xmelnitski joldaş, Xalq Xariçi Işlər Qomissariatьnьn protoqol şe'вə mydiri V. N. Barqov joldaş, Mosqva şəhərinin qomendantь, вriqada qomissarь V. A. Revjakin joldaş, Xalq Mydafiə Qomissariatьnьn xariçi əlaqə şe'вəsinin nacalniqi Q. I. Osetrov joldaş, вaşda çənaв Rej olmaqla Estonija missijasьnьn вytyn tərkiвi, Litvanьn SSRI-dəki hərвi attaşesi çənaв Zaskevicius və Latvijanьn SSRI-dəki hərвi attaşesi çənaв Zalitis jola salmьşlar.

Oqtjaвr vaqzalьnьn perronu sovet və eston вajraqlarь ilə вəzədilmiş və fəxri qaraul qojulmuşdu.

14 deqabr 1939-çu ildə Kingiseppdən —oqtjabr dəmir jolu—general Lajdonerin

XALQ QOMISSARLARЬ SOVETI SӘDRI V. M. MOLOTOVA TELEQRAMMASЬ

Mosqva

Bizim xysusi gerysymyzy və mənim Mosqvada kecirdijim gynləri dərin razьlьq hissilə xatьrlajьram. Şad qəвula gerə səmimi təşəkkyrymy qəвul etməji çənaв Sədr, Sizdən xahiş edirəm.

Mənim dərin hərmət hisslərimi çənaв Iosif Vissarionovic Stalinə təqdim etməji rədd etməjin.

General LAJDONER, Estonija ordusunun вaş qomandanь.

SSRI Xalq Qomissarlarь Sovetinin Sədri və xalq Xariçi Işlər Qomissarь V. M. Molotov joldaşьn, Estonija ordusunun вaş qomandanь general Lajdonerə teleqrammasь

ESTONIJA ORDUSUNUN BAŞ QOMANDANЬ GENERAL LAJDONERӘ

Tallin

Çənaв вaş qomandan, səmimi təвrikə və sizin ifadə etdijiniz hisslərə gerə Sizə artьq dərəçədə minnətdaram. Sizin SSRI-na səfərinizin, Estonija və Sovet Ittifaqь xalqlarьnьn hər tərəfli səmərəli əməkdaşlьqlarьnьn daha da məhkəmlənməsinə xidmət edəçəjinə inam вəjan etməjimə içazə verin.

MOLOTOV

ERMӘNISTAN Q(в)P MQ PLENUMU

(INFORMASIJA MӘ'LUMATЬ)

Deqaвrьn 13 və 14-də Ermənistan Q(в)P MQ rajon qomitetləri katiвlərinin iştirakь ilə VII plenumu olmuşdur.

Plenum birinçi məsələ olaraq 1939-çu ilin aprel-nojaвr ajlarь myddətində partijaja qəвulun jekunlarь haqqьnda MQ katiвi Haqopçanjan joldaşьn mə'ruzəsini dinləmişdir.

Bu məsələ ətrafьnda mynaqişələrdə Ə. Həşimov (Vedi rajonu), Avetisjan (Hoqtemвerjan rajonu), Manuqjan (Qotajq rajonu), Qaвrieljan (Sisjan rajonu), Arakeljan (Diliçan), Vaqojan (Kirovaqan), Harutjunjan Je. (Alaverdi), Aruşanjan (Leninaqan), Maqarjan (Artiq), Tanqjan (Axta), Aвrahamjan (Vaqarşaвad), Qazarjan (Qəmərli), Tunjan (Stalin RQ), Gevorqjan (Basarkecər), Asatrjan (Dyzkənd), Mqrticjan (Sevan), Mikaeljan (EQ(в)P MQ), Vartanjan (Nojemвerjan), Qazarjan (Qrasnoselsq), joldaşlar sьxьş etmişlər. Mynaqişələrin sonunda Ermənistan Q(в)P MQ birinçi katiвi Qriqori Harutjunjan joldaş sьxьş etmişdir.

Plenum, gyndəlijin ikinçi məsələsi yzrə sənaje myəssisələrinə partija rəhвərlijinin vəzijjəti haqqьnda EQ(в)P MQ katiвi A. Sarkisjan joldaşьn mə'ruzəsini dinləmişdir.

Mynaqişələrdə — Xacatrjan, Miqojan S., Harutjunjan V. (Alaverdi), Iskəndərjan S. (MQ), Vaqojan (Kirovaqan), Manuqjan (Qonserva zavodu), Gevorqjan (S. M. Kirov adьna qomвinatdan) Tunjan (Stalin RQ), Arakelov (Leninaqan), Qevorqjan (X Meşə Q-tь), Iskəndərov (Jerevan şəhər qomiteti), Caxqaljan (Semzavod), Aruşanjan Ş. (Leninaqan), Qazarjan V. (Qafan), Petrosjan (ELQGI MQ) joldaşlar sьxьş etmişlər.

Plenum myzakirə edilmiş məsələlər yzrə myvafiq qərarlar qəвul etmişdir.

(ETA).

CQALOVUN VӘTӘNINDӘ

Cqalovsq, 14 (TASS). Volqanьn gezəl mənzərəli sahilində, hələ az əvvəl Vasiljevo-sloвoda adlanan, posjoloq jerləşmişdir. Kecmişdə вu—vaqtь ilə qejd edilməjə lajьq olan jeganə gəmi tə'mir edən sənətxanasь olan tiçarət kəndi idi. Onlarь вə'zən «truвasьz faвriqa» adlandьrьrdьlar. «Faвriqa» car zamanь 34 ilin ərzində gyçlə gəmilər ycyn jalnьz iki və вir dənədə torpaq soran qorpus hazьrlaja bilmişdir.

Sovet hakimijjəti zamanь posjoloqda və rajonda həjat tanьlmaz olmuşdur. Qustar sənətxanalarьn вazasьnda Uljanov-Lenin adьna вəjyk gəmi tə'mir edən zavod jaradьlmьşdьr. Zavod son 10 ilin ərzində 135 gəmi və maşьn вuraqmьşdьr. Qolxozlarda və sənət artellərində doluqanlь və varlь həjat вulaq kimi qajnajьr.

V. P. Cqalovun tarixi ucuşlarь gynlərində bizim elkənin ən uzaq guşələrində Vasiljevo kəndi haqqьnda bildilər. Vasiljevo—indi Cqalovsq-xalq qəhrəmanьnьn, bizim zamanəmizin вəjyk pilotunun vətənidir.

Valeri Pavlovic ez posjoloqunu, qydrətli, coxsulu rus cajьnь sevirdi. O, Volqa yzərində dinçəlir, jeni qyvvələr toplajьr, gələçək ucuşlarьn planlarьnь dyşynyrdy. Vətəndə olarkən o, jьqьnçaqlarda sьxьş edir, qolxozcularla, вalьqcьlarla, uşaqlarla mysahiвə edirdi. Onun hər dəfəki belə gəlişi rajonun zəhmətkeşləri ycyn вajram idi.

Bir il ərzində rajon вəjyk myvəffəqijjətlər əldə etmişdir. Qolxozlar, 1938-çi ildəkindən demək olar ki, iki dəfə artьq məhsul getyrmyşlər. Beş dənə kənd təsərryfat artelləri Ymumittifaq kənd təsərryfat sərgisinin iştirakçьsь olmuşdur. Onlardan вirisi—Qarl Marqs adьna artel—ikinçi dərəçəli diploma, 5 min manat pulla və вir mototsiqllə mykafatlanmьşdьr.

Cqalovcular oвlastda вirinçi olaraq dəvlətə taxьl və qartofel təhvili planьnь jerinə jetirmişlər, katan hazьrlьqь yzrə tapşьrьqь myvəffəqijjətlə qurtarmьşlar.

ŞӘKILDӘ: Sovet Ittifaqь Qəhrəmanь, SSRI Baş Sovetinin deputatь вriqada qomissarь V. P. Cqalov.

(Şəkil 1938-çi ildə cəkilmişdir.)
TASS-ьn fotoxroniqasь

★ ★ ★ ★

V. P. CQALOVUN ӨLYMYNYN BIRINÇI ILDӘNYMY

Pajtaxtda matəm geçələri və içlaslarь

Qьzьl pajtaxt, şanlь qəhrəman, Stalin вəhadьrь, legendar pilot Valeri Pavlovic Cqalovun xatirəsini myqəddəs saxlajьr. Onun həlak olmasь ildənymyndən hələ cox əvvəl вytyn Mosqvada zamanəmizin вəjyk pilotunun xatirəsinə həsr edilmiş jьqьnçaqlar, geçələr və mysahiвələr вaşlamьşdьr. Az vaqt əvvəl Dəvlət Sijasi nəşrijjat idarəsi tərəfindən вuraxьlmьş «Zamanəmizin вəjyk pilotu» məçmuəsi вir neçə gyn ərzində satьlьв qurtarmьşdьr. Cqalovun portretlərinə, вəjyk pilotun qəhrəmançasьna həjatьnьn ajrь-ajrь epizodlarьnь əks etdirən fotoqraflara olan tələв dəxi coxalmьşdьr.

Valeri Cqalov ezynyn coxçəhətli fəalijjətilə Mosqva zəhmətkeşlərinin cox myxtəlif dairələri ilə əlaqədar idi. O, zavodlarda və faвriqalarda, jazьcьlarьn və aqtjorlarьn qluвlarьnda, məktəвlərdə, muzej işçiləri, zurnalistlər arasьnda tez-tez qonaq olurdu.

Mosqva myəssisələri və təşkilatlarь вəjyk pilotun həlak olduqu gynyn ildənymyny qejd edirlər. V. P. Cqalovun uzun vaqt işlədiji Menzinski adьna zavodda sexlərdə və qruppalarda mysahiвələr aparьlmaqdadьr. Fəhlələr Cqalovun həjatьndan ajrь-ajrь epizodlarь, zavod ilə olan əlaqəsini jad edirlər. Cqalov zavodun partija təşkilatьnda olmuşdur, fəhlələrə istehsalatdan kəsilmədən ucuş işini ejrədirdi. Onlardan вiri,—indi sex nacalniki ordenli Buqsanov joldaş вugyn V. P. Cqalova həsr edilmiş ymumzavod matəm jьqьnçaqьnda sьxьş edəçəkdir.

Mosqvanьn jyzlərlə məktəвləri вugynlərdə Cqalov haqqьnda geçələr və mysahiвələr təşkil edirlər. Ajrь-ajrь məktəвlərlə Cqalov məhkəm dostluq raвitələrilə вaqlь idi, onlara şeflik edirdi, çanlь məktuвlar jazьrdь, şagirdlərin jьqьnçaqlarьnda olurdu. Qomintern rajonunun 184-çy məktəвinə V. P. Cqalov вir məktuв gendərərək ucuş ustalьqьna jijələnməjə caqьrmьşdьr. «Olsun ki, uşaqlar ucuşun nə kimi fərəh вaqьşladьqьnь təsəvvyr etmirsiniz. Sizi inandьrьram ki, вu cox вəjyk fərəhdir. Artьq mənə inanьn. Bu işdə mənim вir qədər təçryвəm vardьr.

Joldaşlьq salamь ilə sizin Cqalov»

(TASS).

V. P. Cqalovun xatirəsi

Qorki, 13 (TASS). Cqalov rajonunun zəhmətkeşləri ez həmjerliləri, zamanəmizin вəjyk pilotu V. P. Cqalovun xatirəsini myqəddəs surətdə xatьrlajьrlar.

Çari ildə rajonun вir cox gənç patriotlarь aviasija məktəвlərinə oxumaqa, Fəhlə-Kəndli Qьzьl Ordusunun aviasija hissələrinə qulluqa getdilər. Onlarьn sьrasьnda uşaq evində tərвijə almьş V. P. Jaqupov, gəmi tə'mir edən zavodun fəhləsi I. Ja. Matvejev, qomsomolcu Je. I. Pavlov, qolxozcular A. I. Duqanin, N. I. Şipulin və вaşqalarь, çəmi 33 adam olmuşdur.

V. P. Cqalovun həlakь gynynyn ildənymy mynasiвətilə Uljanov—Lenin adьna gəmi tə'mir edən zavodun sexlərində, qolxozlarda, secki ucastoqlarьnda Valerij Pavlovicin həjat və fəalijjəti haqqьnda kytləvi mysahiвələr kecirilir.

Deqaвrьn 14-də Cqalovqsdə posjoloq sovetinin içtimai təşkilatlarla birlikdə V. P. Cqalovun xatirəsinə həsr edilmiş matəm içlasь olmuşdur. Sovet Ittifaqь Qəhrəmanlarь Bajduqov və Ljapidevski joldaşlarьn gəlişi gezlənilir.

V. P. Cqalovun həlak olduqu gynyn ildənymyndə onun anadan olduqu və jaşadьqь evdən xatirə taxtasь asьlaçaqdьr. Axşam zəhmətkeşlərin mitinqi olaçaqdьr.

Cqalov, 13 (TASS). Şəhərin və oвlastьn вytyn myəssisələrində, qolxozlarda və sovxozlarda V. P. Cqalovun sovet aviasijasьnьn inkişafьndakь rolu haqqьnda, onun tarixi ucuşlarь haqqьnda mysahiвələr və mə'ruzələr kecirilir. Q. Je. Voroşilov adьna aviasija məktəвinin, Valerij Pavlovici вu məktəвdə oxuduqu illərdən şəxsən tanьjan qursant və qomandirləri вu işdə aqtiv iştirak edirlər.

Oqruq Içraijjə Qomiteti Valerij Pavlovic Cqalovun aвidəsinin projeqtini təsdiq etmişdir.

Aвidə —ijid Stalin şahininin tunç fiqurasь—1940-çь ildə Cqalov şəhərinin Sovetlər Evi mejdanьnda qojulaçaqdьr.

Leninqrad hərвi oqruqu ştaвьnьn operativ mə'lumatь

Deqaвrьn 14-y ərzində вizim qoşunlarьmьz irəlijə hərəkətlərində davam etmişlər.

Uxta istiqamətində вizim hissələr dəvlət hydudundan qərвə doqru 117 kilomet irəliləmişlər.

Petrozavodəq istiqamətində вizim hissələr **Sjusqujarvi, Sulqulampi Xippola** kəndlərini tutmuşlar.

Havanьn pis və dumanlь olmasьna gerə вizim aviasijamьz jalnьz kəşfijjatçь ucuşlar etmişlər.

Əz səsimizi qommunistlərlə partijada olmajanlarьn Stalin bloqu qanditatlarьna verək!

***

Xalqьn sevimli artisti

Respublikamьzьn zəhmətkeşləri talantlь xalq aqtjoru, ordenli Hracja Nersesjanь cox jaxşь tanьjьrlar. O bizim teatr və kinolarьn sevimli artistidir. Hracja Nersesjan 1920-çi ildən Sunduqjan adьna Qьzьlbajraqlь dəvlət teatrьnda artist olaraq calьşьr. O—«Hamlet», «Don-Kixot», «Maqbet», «Platon Qrecet», «Arsen»», «Namus ycyn» və başqa pjesalarda cьxьş edərək, həmişə başlьça rollar ifa etmişdir. Hracja Nersesjan Ermənkinonun kino-filmində «Namus»-da Rustəm rolunu, «Pepo» kino-filmində Peponun rolunu, «Zəngezur» kino-filmində isə bolşevik-revoljusionerin — Haqobjanьn rolunu ifa edir.

Hracja Nersesjan joldaş 1895-çi ildə, Tyrkijədə Niqomidija şəhərində anadan olmuşdur. O, 1918-çi ildə joldaşlarь ilə bərabər birinçi dəfə olaraq Stambulda dramatik teatr təşkil edir. Ermənistan sovetləşdikdən sonra Hracja Nersesjan Ermənistana gələrək, bytyn qyvvətini qulturamьz və inçəsənətimizin cicəklənməsi işinə həsr edir.

Sovet Ermənistanь hekuməti 1933-çy ildə Hracja Nersesjana əməkdar artisti, 1938-çi ildə isə respublikanьn xalq artisti adьnь vermişdir.

SSRI Baş Soveti prezidiumu cicəklənən inçəsənətimiz sahəsində onun apardьqь səmərəli işini jyksək qijmətləndirərək, 1939-çu ildə onu «şərəf nişanь» ordeni ilə təltif etmişdir.

Xalqьn sevimli artisti Hracja Nersesovic Nersesjan Jerevan un qombinatьnьn fəhlə-qulluqcularь tərəfindən Jerevan şəhər sovetinə deputatlьqa qandidat gestərilmişdir.

Bizim zəhmətkeşlərimiz xalq qulturasьnьn jorulmaz və talantlь mybarizi, sevimli artist Hracja Nersesjana jekdilliklə səs verəçəklər.

**

JARARLЬ BIR QANDIDAT

Dahi Stalin Qonstitusijasь əsasьnda şəhər və kəndin zəhmətkeşləri ezlərinin ən jaxşь oqul və qьzlarьnь bəjyk ruhjyksəkliji və sevinçlə jerli hakimijjət orqanlarьna deputatlьqa qandidatlar gestərmişdirlər. Bunlardan biri Amasija rajon qomsomol qomitetinin katibi Əbdil Çəlilov Çəlil oqludur. O, 1912-çi ildə Vedi rajonunun bəjyk Vedi kəndində joxsul kəndli ailəsində anadan olmuşdur.

Əbdil Çəlilovun atasь Çəlil kişi 1918-çi ildə elmyşdyr. Əbdilin atasь eldykdən sonra o 1921-çi ilə kimi bəjyk qardaşьnьn himajəsi altьnda jaşamьş, 1922-çi ildən 1925-çi ilə kimi Bəjyk Vedi rajonunda olan jetimxanada tərbijə almьşdьr. 1925-çi ildən 1927-çi ilə kimi ez kəndlərində quzucu olmuşdur. 1927-çi ildən kənd məktəbinə daxil olmuş və dərslər yzərində diqqətlə calьşaraq cox kecmədən ən gezə carpan tələbələrdən biri olmuşdur. Əbdil Çəlilov joldaş sovet hekumətinin Lenin-Stalin partijasьnьn rəhbərliji altьnda sovet myəllimlərinin verdikləri jaxşь tərbijə və təhsili əldə edərək bir dərəçəli məktəbi 1931-çi ildə ə'la qijmətlərlə qurtarmьşdьr.

1932-çi ildə rajonda acьlmьş sovet partija məktəbində təhsil alaraq, 1933-çy ildə həmin məktəbi qurtarьr. Amasija rajon qomsomol qomitetinin sijasi təhsil şə'bə mydiri vəzifəsinə gendərilir. Əbdil Çəlilov joldaş həmin vəzifəjə təjin edilən gynyndən var qyvvəsini əsirgəmədən bytyn tapşьrьlan vəzifələri vaqtьnda və dyzgyn həjata kecirmişdir.

1936-çь ildə Əbdil joldaş savadьnь artьrmaq ycyn Zaqafqazija Qommunist Ali Kənd Təsərryfat məktəbinə daxil olur, hələ bir necə aj oxuduqdan sonra haman məktəb jenidən təşkil edilməsinə gerə Əbdil joldaş, Jerevanda L. B. Berija adьna Ali Qommunist Kənd Təsərryfatь məktəbinə və 1937-çi ildə Jerevanda 2 illik myəllimlər institutuna daxil olur. Institutda Çəlilov joldaş dərslərini jaxşь ejrənməklə məktəbin içtimai təşkilatlarьnda jaxşь calьşьr və 1939-çu il janvar ajьnda həmin institutu ə'la qijmətlərlə qurtarьr. 1939-çu ildə Ermənistan LQGI MQ-nьn tərəfindən Amasija rajon qomsomol qomitetinin birinçi katibi vəzifəsinə təjin edilir və hal-hazьrda haman vəzifədə calьşьr.

Əbdil Çəlilov joldaş bygunə kimi bytyn sahələrdə var qyvvəsini əsirgəmədən işləmişdir. Bu gynlərdə o,

Qьzьl Ordu sьralarьna getməjə tələsir. Əzyny bytyn vəzifələrdə doqrultduqu kimi qəhrəman Qьzьl Orduda namusla calьşьb vətənin mydafiəsi uqrunda var qyvvəsini əsirgəmədən işləjəçəkdir.

Əbdil Çəlilov Çəlil oqlu 1927-çi ildən qomsomolun yzvy, 1938-çi ildən YIQ(b)P-nin yzvydyr. Çəlilov joldaş Amasija rajon sovetinə seckilər yzrə Caxmax kənd ilk qomsomol təşkilatь tərəfindən 9-çu secki oqruqunda səsə qojulmaq ycyn deputatlьqa qandidat qejd edilmişdir. Çəlilov joldaş seciçilərinin ona olan etimadьnь praqtiki işlə doqruldaçaqdьr.

Ə. JAQUB

***

Xalqьn sədaqətli oqlu

Professor Şarimanjan Setraq Semjonovic joldaş 1898-çi ildə Tbilisi şəhərində anadan olmuşdur. Onun atasь Semjon 45 ildən artьq Tbilisi dəmirjol deposunda calьşaraq az maaş almaqla 5 nəfər ailəsini cox cətinliklə saxlamьşdьr. Balaça Setraqьn oxumaqa cox həvəsi var idi. Atasьnьn onu pul ilə oxutmaqa iqtidarь olmadьqьndan 1905-1906-çь illərdə evdə ezy oxumaqa başlajьr, sonralarь isə ez təhsilini davam etdirmək məqsədi ilə gimnazijaja daxil olmasьnь atasьndan xahiş edir. Atasь aqьr şərait içərisində jaşamasьna baxmajaraq onun oxumasьna razь olur. Balaça Setraq 1907-çi ildə Tbilisi gimnazijasьnьn birinçi sinifinə daxil olur.

Şarimanjan joldaş ailə vəzijjətinin aqьr olmasьna baxmajaraq 1917-çi ildə məktəbi myvəffəqijjətlə qurtarьr. O, ali təhsil almaq ycyn Xarqov şəhərinə getmək fikirinə dyşyrsə də, lakin gyrçy menşeviqləri ona mane olurlar. Buna gerə də, Bakь dəmirjol stansijasьnda calьşmaqa məçbur olur.

1920-çi ildə Azərbajçanda sovet hekuməti qurulduqdan sonra, Şarimanjan joldaş Xarqova gedərək orada medisina institutunun birinçi sinfinə daxil olur. 4 il oxuduqdan sonra, 1924-çy ildə institutu myvəffəqijjətlə qurtarьb, həkimlik diplomu alьr. 2 il Xarqovda həkim syfətilə calьşьr. 1926-çь ildə Jerevan şəhərinə gəlib 1-çi xəstəxanada calьşmaqa başlajьr. 1929-çu ildə Şarimanjan joldaş EXS Qomissariatь tərəfindən işləmək ycyn Qafan rajonuna gen-

dərilir; bir necə vaqt orada calьşdьqdan sonra jenidən Jerevana qajьdьr. 1938-çi ilin əvvəlində Şarimanjan joldaş Leninqrad və Mosqvaja gedib bir necə myddət orda işləjir. Professorluq diplomu aldьqdan sonra jenidən Jerevana qajьdьr və 1-çi xəstəxanada calьşmaqa başlajьr. O, xəstəxanada calьşmaqla bərabər ezy kimi jyzlərçə medisina mytəxəssisləri də hazьrlamaq məqsədilə, Jerevan medisina institutunda myəllim syfətilə calьşmaqdadьr.

Şarimanjan joldaş, partijada olmajan bolşeviqlərdən biridir. 1-çi xəstəxana işçiləri onu şəhər sovetinə deputatlьqa qandidat gestərmişlər.

Bəjyk e'timadь axьra qədər doqruldaçaqam

Iki il bundan əvvəl partijamьz məni Jerevan Lepse adьna maşьnqajьrma artelinə direqtor gendərdi.

Mən Lenin-Stalin partijasьnьn rəhbərliji altьnda bəjyk energija ilə calьşaraq, arteli ən jaxşь maşьnlaşdьrьlmьş zavod halьna saldьm. Indi həmin artel zavoddur. Zavod ez planlarьnь həmişə vaqtьndan əvvəl və artьqlamasь ilə edəjir. Zavodun qolleqtivi məni, mən isə onlarь və hamьmьz işi sevirik. Zavod qolleqtivi bəjyk e'timad edərək məni zəhmətkeş deputatlarь Jerevan şəhər sovetinə deputatlьqa qandidat gestərmişdir. Mən zəhmətkeş deputatlarь jerli sovetlərinə seckilər şərəfinə sosjarьş, zərbəciliji və staxanov hərəkatьnь genişləndirməklə istehsalat planlarьnьn edənilməsi uqrunda var qyvvəmlə calьşьram. Seckilər şərəfinə zavod illik planlarьnь nojabrьn 20-də 104 faizlə jerinə jetirmişdir. Deqabrьn birinə kimi zavodda planlar 115 faizlə edənilmişdir. Bunun ycyn Jerli Sənaje Qomissariatь məni 1.500 manatla mykafatlandьrmьşdьr.

Mənim rəhbərlik etdijim zavodda staxanovculara hər dyrly şərait jaradьlmьşdьr. Buna gerə də staxanovcularьn sajь gyny-gyndən genişlənir. Indi zavodun 44 nəfər ən qabaqçьl staxanovcularь vardьr ki, onlar zəhmətkeş deputatlarь jerli sovetlərinə seckilər şərəfinə ez planlarьnь 300-350 faizlə edəjirlər.

Zavodda əmək məhsuldarlьqь jyksəldilərək, maja qijməti 8 faiz endirilmişdir.

Kecmişdə aqьrlьq qaldьran maşьn jox idi. Onu ezymyz istehsal etdik və bununla da fəhlə qyvvəsi xejli qənaət edilir.

Seciçilərimin mənə qarşь bəjyk e'timadьnь doqrultmaq ycyn mən bundan sonra daha jaxşь calьşmaqa səz verirəm.

HOVHANNESJAN VASAQ

ŞƏN HƏJATЬN XOŞBAXT QЬZЬ

Hurher Qarapetovna joldaş 1909-çu ildə Vaqarşabad rajonunun Vaqarşabad kəndində joxsul kəndli ailəsində anadan olmuşdur. Car hakimijjəti illərində həjatьn qara və işgənçəli gynlərinə mə'ruz qalan minlərlə qadьnlar içərisində Haqopjan Hurher Qarapetovna da var idi. Mydhiş həjatьn ijrənç gynləri Haqopjanьn atasьnь da bygymyş idi. Haqopjanьn atasь ez ailə yzvlərini bir nev dolandьrmaq ycyn kəndi tərk edərək fəhləlik etməjə məçbur olur. O, fəhləlikdə də ez ailə yzvlərinin həjatьnь jaxşьlaşdьra bilmir.

1920-çi ildə həjat dəjişilir, zəhmətkeşlər azad nəfəs almaqa başlajьrlar. Qommunist bolşeviqlər partijasьnьn və Bəjyk Oqtjabr Sosialist Revoljusijasьnьn zəhmətkeş xalqa gətirdiji parlaq gyn ez hərarətli gynəşini Ermənistana da salьr. Bu zamanlar Haqopjanьn atasь da gynəşli həjatьn şən ne'mətlərinə nail olur.

Haqopjanьn atasь Ermənistan sovetləşdikdən sonra Jerevana gələrək, bir sьra myəssisələrdə fəhləlik edir və iş texniqasьna jijələnir. Indi o Kirov adьna qombinatьn tikinti şə'-

bəsinin nacalniki vəzifəsində calьşьr.

Haqopjan joldaş 1920-çi ildən 1926-çь ilə qədər tam orta təhsilini Vaqarşabad rajonunda alьr və buranь 1926-çь ildə qurtarьr. Haqopjan joldaş 1926-çь ildən 1928-çi ilə qədər Hoqtemberjan rajonunun Molla Bajazet kəndində ibtidai məktəbə myəllimə tə'jin olunur. O, burada iki il calьşdьqdan sonra jenə həmin rajonun Ajnalь kəndinə myəllimə tə'jin edilir. Haqopjan joldaşьn jaxşь işi nəticəsində Vaqarşabad rajon mərkəzində olan gənçlər məktəbinə tədris hissə mydiri və myəllim vəzifəsinə irəli cəkilir, namuslu işi ycyn məktəb mydirijjəti tərəfindən bir necə dəfə mykafatlanьr.

Haqopjan joldaşьn namusla işləməsi nəticəsində Xalq Maarif Qomissariatь onu irəli cəkərək, Nardos adьna Jerevan şəhər məktəbinə myəllimə tə'jin edir. O, burada 1933-çy ildən 1937-çi ilə qədər həm məktəbdə və həm də məktəbin içtimai təşkilatlarьnda aqtiv calьşьr.

Haqopjan joldaş 1938-çi ildə Jerevan şəhər maarif həmkarlar ittifaqьnьn sədr myavini, 1938-çi ilin deqabr ajьnda isə şəhər maarif həmkarlar ittifaqьnьn qonferensijasьnda Kirov rajon maarif həmkarlar ittifaqьnьn sədr vəzifəsinə irəli cəkilmişdir.

Haqopjan joldaş Kirov rajon maarif həmkarlar təşkilatь qolleqtivi tərəfindən Kirov rajon sovetinə deputatlьqa qandidat gestərilmişdir.

QONSULTASIJA

STALIN JOLDAŞЬN HƏJAT VƏ FƏALIJJƏTI HAQQЬNDA NƏ OXUMALЬ*)

«YIQ(b) P Tarixinin Qьsa qursu» mejdana cьxdьqdan sonra Lenin-Stalin partijasьnьn qəhrəmanlьq tarixini, onun, misli dynjada hec bir partijada olmamьş və olmajan giqant təçrybəsini ejrənmək ycyn, geniş sovet xalqь kytlələrinin, xysusilə qadrlarьmьzьn, sovet intelligensijasьnьn maraqь xejli artmьşdьr.

Partijamьzьn tarixini və teorijasьnь dərindən ejrənmək, Marqsьn və Engelsin, Leninin və Stalinin həjat və fəalijjəti ilə dərindən tanьş olmaq bəjyk xalqьmьzьn və bytyn dynja zəhmətkeşlərinin həjati tələbi olmuşdur.

Epoxamьzьn bəjyk adamь, xalqlarьn rəhbəri və dostu, Marqs-Engels-Lenin işinin və nəzərijjəsinin dahi davam etdiriçisi Stalin joldaşьn həjat və fəalijjəti ilə tanьş olmaq ycyn zəhmətkeşlərin maraqь xysusi ilə bəjykdyr. Bu—tamamilə ajdьndьr, cynki Stalin joldaşьn həjat və fəalijjəti Leninin həjatь ilə, dahi təşkilatcьlarь və rəhbərləri Lenin və Stalin olan bolşevik partijasьnьn bytyn tarixi ilə qьrьlmaz surətdə baqlь, bitişikdir.

Əlkəmizdə sosializmin bytyn dynja-tarixi qələbələri Marqs-Engels-Lenin nəzərijjəsini zənginləşdirmiş olan Stalin adь ilə qьrьlmaz surətdə baqlьdьr.

★

Lenin və Stalin bəjyk dostluqla, bolşevik partijasьnь jaratmaq uqrunda mybarizə aparmьş, onun ideolozi, teoretik, təşkilat və taqtiki əsaslarьnь hazьrlamьş, proletariat diqtaturasьnьn qələbəsi uqrunda partijanьn mybarizəsinə rəhbərlik etmiş, sosializm quruluşunun jollarьnь və ysullarьnь hazьrlamьş, marqsizm teorijasьnь daha da inkişaf etdirmişlər. Bu bəjyk teoretik sərvətin və, Leninin və Stalinin dahi əsərlərində və epoxamьzьn ən bəjyk doqumenti olan «YIQ (b) P Tarixinin Qьsa qursu»nda —marqsizm-leninizm sahəsində bu əsas biliklər ensiqlopedijasьnda—verilmiş olan bu giqant revoljusion təçrybənin ejrənilməsi Leninin və Stalinin həjat və fəalijjəti ilə əsaslь surətdə tanьş olmaqьn labydd bir şərtidir. Leninin və Stalinin həjat və fəalijjəti ilə tanьş olmaq ycyn. Stalinin Lenin haqqьnda və Leninin Stalin haqqьnda dedikləri gezəl sezlər ən qijmətli doqumentlərdir. Leninin ilə tanьşlьqь və geryşləri haqqьnda, bir insan və xadim, YIQ(b)P-nin rəhbəri və təşkilatcьsь, bəşərijjətin ən bəjyk dahisi olmaq e'tibarilə Leninin xysusijjətləri haqqьnda Stalin joldaşьn dedikləri, bəjyk Leninin ən jaxьn silahdaşь və dostunun bu səjlədikləri (bunlardan bir hissəsi I. Stalinin «Lenin haqqьnda» kitabьnda toplanmьşdьr) dəxi Stalin joldaşьn həjat və fəalijjəti ilə tanьş olmaq ycyn cox myhymm bir materialdьr.

Xalqlarьn sevimli rəhbəri və dostu bəjyk Stalin haqqьnda, onun parlaq, diqqətəlajiq həjatь və fəalijjəti haqqьnda olan kitablar və məqalələr arasьnda Berija joldaşьn «Zaqafqazijada bolşevik təşkilatlarь tarixinin məsələsinə dair» və Voroşilov joldaşьn «Stalin və Qьzьl Ordu» kitablarь xysusi jer tutur.

Berija joldaşьn əsəri bolşevik partijasьnьn elmi tarixinə qijmətli bir hədijjə olmuşdur. Bu əsər Stalin joldaşьn bioqrafijasьna, onun, xysusilə Oqtjabrqabaqь dəvrdəki həjat və fəalijjətinin ejrənilməsinə dair cox zəngin material vermişdir. Bu əsər Leninin ən jaxşь dostu və silahdaşь olan Stalin joldaşьn simasьnь, bolşevik partijasьnь jaratmaq, onu marqsizm-leninizm teorijasь ilə silahlandьrmaq uqrunda jorulmaz mybarizəsini, elkəmizdə proletar diqtaturasь uqrunda, fəhlə sinifi partijasьnьn bytyn və hər çyr dyşmənlərinə qarşь onun mybarizəsini parlaq və çanlь formada təsvir edir.

Bu kitabьn I fəslində, revoljusion, marqsist partija uqrunda Stalin joldaşьn Zaqafqazijada hələ kecən əsrin 90-çь illərində başlamьş olduqu mybarizəsi ən myhymm tarixi doqumentlər əsasьnda gestərilmişdir.

Bolşevik partijasьnь qurmaq işində Leninin ən jaxьn silahdaşь olan Stalin joldaş ez revoljusion fəalijjətini hələ 1894—1895-çi illərdə başlamьşdьr.

Stalin joldaş nemes jazьcьsь Emil Ljudviqlə mysahibədə demişdir: «Mən 15 jaşьndan, o vaqt Zaqafqazijada jaşajan rus marqsistlərinin podpol qruppalarь ilə əlaqəjə girdijim zamandan revoljusion hərəkata daxil olmuşam. Bu qruppalarьn mənim yzərimdə bəjyk tə'siri var idi və podpol marqsist ədəbijjatьna olan məndəki həvəsi onlar ojatmьşlar».

Artьq 1896—1897-çi illər dəvryndə Stalin joldaş Tiflis ruhani seminarijasьnda revoljusion marqsist dərnəklərə rəhbərlik edir. 1898-çi ildə isə Stalin joldaş Gyrçystanda birinçi marqsist təşkilat olan sosial-demoqratik «Mesame-dasi» təşkilatьna daxil olaraq, Berija joldaşьn dediji kimi «Qruppanьn həjatьna jeni, revoljusion bir hal verdi». («Zaqafqazijada bolşevik təşkilatlarь tarixinin məsələsinə dair» səh. 16, 4-çy capь).

Berija joldaş «Mesame-dasi» qruppasьnda azlьqьn (Stalin, Tsulukidze, Ketsxoveli), bu qruppanьn «Leqal marqsistlərdən» ibarət olan opportunist coxluquna qarşь barьşmaz mybarizəsini parlaq surətdə təsvir edir. Bu barьşmaz mybarizədə **«Stalin joldaşьn rəhbərliji altьnda Zaqafqazijada revoljusion, leninci-isqracь sosial-demoqrat bolşevik təşkilatь tərədi, təşəkkyl etdi və bəjydy»** (jenə orada, səh. 19).

Berija joldaş Stalin joldaşьn rəhbərlik etdiji mərkəzi Tiflis partija qruppasьnьn bəjyk revoljusion-propaqanda və təşkilat - praqtiki işini coxlu və parlaq faqtlarla təsvir edir. Bu qruppanьn işi RSDFP-nin leninci-isqracь xətti jyrydən Tiflis qomitetinin təşkil edilməsi ilə başa catmьşdьr.

Bu sahədə, 1901-çi ilin sentjabr ajьndan Bakьda cьxmaqa başlajan «Brdzola» qəzetinin bəjyk əhəmijjəti var idi. Bu qəzetdə Stalin joldaşьn məqalələri dərç olunurdu. «Brdzola» Lenin «Isqra»sьnьn idejalarьnь qьzqьn surətdə qorujaraq revoljusion marqsizmin teoretik əsaslarьnь mydafiə edirdi. Lenin «Isqra»sь da ez nevbəsində Zaqafqazija isqracьlarьnьn mybariz orqanьnьn mejdana cьxmasьnь ezynyn bir sьra nemrələrində hərarətlə təbrik və qejd etmişdir.

«Brdzola» vahid revoljusion, marqsist partija təşkil etmək haqqьnda Lenin idejasь uqrunda mybarizə edərək, Zaqafqazija proletariatьnьn revoljusion mybarizəsi ilə bytyn Rusija proletariatьnьn revoljusion mybarizəsinin qьrьlmaz əlaqəsini mydafiə edirdi. Xysusilə «Brdzola»nьn cap edildiji mətbəə Rusijada Lenin «Isqra»sьnьn jajьlmasь işində bəjyk əhəmijjətə malik idi. Lenin isqrasь bu mətbəədə jenidən cap olunurdu.

Berija joldaşьn kitabьnda Stalin joldaşьn fəalijjətinin Batum dəvry: Stalin joldaşьn leninci-isqracь xətt jyrydən sosial-demoqratik Batum təşkilatьnь jaratmasь və bir sьra ən bəjyk tə'tilləri, xysusilə 1902-çi ilin mart ajьnda məşhur Batum tə'til-nymajişini təşkil etməsi parlaq surətdə izah edilmişdir. Bu tə'til-nymajiş partijamьzьn tarixinə, Rusija fəhlə sinifinin həjat və mybarizəsində ən bəjyk hadisələrdən biri kimi daxil olmuşdur. Batum hadisələrindən bir az sonra (1902-çi il aprelin 5-də) həbsə alьnmьş Stalin joldaş Zaqafqazija isqracьlarьnьn işinə həbsxanadan rəhbərliji davam etdirərək, azad qalan joldaşlara revoljusion iş aparmaqda kəmək edirdi.

Bu kitabda Gyrçystanda və Zaqafqazijada bolşevik təşkilatlarьnьn banisi kimi Stalin joldaşьn fəalijjəti parlaq surətdə gestərilmişdir. Marqsizm-leninizm dyşmənləri ilə barьşmaz mybarizədə Stalin joldaşьn rəhbərliji altьnda gezəl isqracь təşkilat jetişmiş, sonralar menşeviqlərlə mybarizədə bəjyjərək bolşeviqlərin ən gyçly təşkilatlarьndan biri olmuşdur. Lenin, myxtəlif millətlərdən olan revoljusion fəhlələrin birləşdiji bu gezəl təşkilatь proletar internasionalizminin bir nymunəsi kimi dəfələrlə misal gestərmişdir. Məsələn 1913-çy il fevral ajьnьn ikinçi jarьsьnda Lenin, Qorkijə gendərdiji məktubunda jazmьşdьr: «Bizim Qafqazda da s.—d. gyrçylər+ermənilər+tatarlar+ruslar birlikdə, vahid s.-d. təşkilatda **on ildən artьq** işləmişlər. Bu bir səz dejil, milli məsələnin proletarçasьna həll edilməsidir» (Lenin. Əsərləri, XVI çild, səh. 328).

Stalin joldaşьn revoljusion fəalijjətini ejrənmək ycyn, 1931-çi il deqabrьn 13-də onun, nemes jazьcьsь Emil Ljudviq ilə mysahibəsi olduqça maraqlьdьr. Stalin joldaş burada ez mybarizəsinin məqsədləri və vəzifələri haqqьnda unudulmaz səzlərlə dejir:

«Mənə gəldikdə isə, mən jalnьz Leninin şagirdijəm, və mənim məqsədim—onun ləjaqətli şagirdi olmaqdьr. Mənim ez həjatьmь həsr etdijim məqsəd, başqa bir, sinifi, jə'ni fəhlə sinifini jyksəltməkdən ibarətdir. Bu məqsəd, milli bir dəvləti məhkəmləndirmək dejil, bəlkə sosialist dəvləti və deməli—internasional dəvləti məhkəmləndirməkdən ibarətdir, həm də bu dəvlətin hər çyr məhkəmləndirilməsi bytyn bejnəlxalq fəhlə sinifinin məhkəmlənməsinə kəmək edir. Mənim fəhlə sinifini jyksəltmək və bu sinifin sosialist dəvlətini məhkəmləndirmək işimin hər bir addьmь fəhlə sinifinin vəzijjətini məhkəmləndirib jaxşьlaşdьrmaqa doqru cevrilmiş olmasajdь, mən ez həjatьmь məqsədsiz hesab edərdim».

Stalin joldaş 1926-çь il ijulun 8-də Tiflisdə baş dəmir jol e'malatxanalarь fəhlələrinin jьqьnçaqьnda səjlədiji nitqində də ez revoljusion inkişaf jolunu zəhmətkeş bəşərijjətin dahi rəhbərlərinə məxsus bəjyk təvazəkarlьqla təsvir edir. «Bəjyk Stalin haqqьnda Zaqafqazijanьn qoça fəhlələrinin naqьllarь», Stalin joldaşьn həjat və fəalijjəti haqqьnda bizə parlaq misallar gestərir. Bu naqьllar, Stalin joldaşьn bioqrafijasьnь dərindən ejrənən hər kəs ycyn gezəl, cox qijmətli bir materialdьr.

Bu naqьllar, demək olar ki, 40 il bundan əvvəl Stalin joldaşьn rəhbərlik etdiji dərnəklərdə, gizli jьqьnçaqlarda, mitinqlərdə, nymajişlərdə iştirak edən qoça fəhlələrin, onun mydrik və alovlu nitqlərini, onun, təşkilatlarь carizmlə, qapitalistlərlə və onlarьn agentləri ilə mybarizəjə caqьrьşlarьnь dinləjənlərin, birinçi Stalin vərəqələrinin və proqlamasijalarьnьn ilk oxuçularьnьn naqьllarьdьr. Stalin joldaşьn Batumda həjat və fəalijjəti haqqьnda Batum fəhlələrinin naqьllarь xysusilə maraqlьdьr.

Stalin joldaşьn fəalijjətinin həmin bu Batum dəvryny ejrənmək ycyn «1902-çi il Batum nymajişi» məçmuəsi (YIQ (b)P MQ partnəşri, 1937) bəjyk fajda verə bilər.

1902-çi ilin mart ajьnda Stalin joldaşьn rəhbərlik etdiji məşhur Batum tə'til-nymajişi haqqьnda doqumentlər, məqalələr və xatirələr, həmçinin bu məçmuəjə «Stalin və Hașьm» sərlevhəsi altьnda daxil olan Batum podpoljesindən epizodlar

*) «V pomoş marqsistsqo-leninsqomu obrazovaniju» zurnalьndan.

IÇTIMAI HEJVANDARLЬQЬN INKIŞAFЬ UQRUNDA

Hejvandarlьqьn inkişafь ycyn jem вazasь əsas şərtdir

Sos. hejvandarlьqьnь inkişaf etdirmək və onun məhsuldarlьqьnь artьrmaq ycyn hejvanlarь qьşda jem ilə tə'min ediв, işьqlь və isti tөvlələrdə qajqь ilə вəsləmək əsas şərtdir.

Basarkecər rajon partija, sovet təşkilatlarь və torpaq orqanlarь вu myhymm vəzifəni jerinə jetirmək ycyn вolşevik inadь ilə işə qoşulmuşdurlar.

1939-çu ildə rajonda 20 jeni tөvlə tikilmişdir ki, вurada 2.256 вaş hejvan jerləşir. Bunlardan вaşqa 95 kөhnə tөvlə və komalarьn tə'miri qurtarmьşdьr. Kecən ilə nisвətən вu il rajon qolxozlarьnda 29 min sentner artьq ot və saman əldə edilmişdir. Jem вazasьnьn jaradьlmasь və hejvanlarьn qajqь ilə вəslənilməsi işində Qaraiman, Gədəkвulaq, Zod, Şişqaja və Basarkecər kənd qolxozlarь tə'rifə lajiq iş gөrmyşlər. Bu qolxozlarda hejvanlarьn вəslənilməsi işi təçrувəli hejvandarlara tapşьrьlmьşdьr.

Qolxozlarda Zoo-qanunlara dyzgyn rəajət edilərək hejvanlarьn diqqətlə saxlanьlmasьna çiddi fikir verilir. Basarkecər rajon qolxozlarь hejvandarlьq təsərryfatьnьn genişləndirilməsi işlərini SSRI XQS və YIQ(в)P MQ-nьn «Qolxozlarda içtimai hejvandarlьqь inkişaf etdirmək tədвirləri haqqьnda»ki tarixi qərarь əsasьnda qururlar. Rajonda təşkil olunaçaq 25 donuzculuq fermasь əvəzində indijə kimi 27 donuzculuq və qojunculuq fermasь təşkil edilmiş, plandan artьq 227 вaş jeni inək alьnmьşdьr.

Rajonda hejvandarlьq sahəsindəki nailijjətlər ilə вəraвər вir sьra noqsanlar da vardьr.

A. Şorça kənd qolxozunda maj ajьndan jeni tөvlənin tikilişi işinə вaşlanmasьna вaxmajaraq qolxoz sədri Əli Əlijev joldaşьn zəif rəhвərliji nəticəsində həmin tөvlənin tikinti işi indijə kimi вaşa catdьrьlmamьşdьr. Həmin qolxozun вir taja otu və вir taja вəlimi jaxşь myhafizə edilmədijindən acьq havada qalaraq çyrymyşdyr.

Tyskyly və Qьrxвulaq qolxozlarьnьn вөjyk miqdarda hejvanlarь indijə kimi jemlə tə'min edilməmişdir. Tyskyly qolxozunun 400 araвa otu hələ də daqdan gətirilməmişdir.

Tyskyly, Qьrxвulaq və A. Sorça kənd qolxozlarь, dөzylməz gerilijə nəhajət veriв, ferma hejvanlarьnьn jemlə və isti tөvlələrlə tə'min edilməsinə çiddi fikir verməlidirlər.

T. MUSAJEV

Sarçalar fermasьnda işlər qajdaja salьnmalьdьr

Zəngiвasar rajonunun Sarçalar kənd qolxozunun ferma işləri өz вaşьna axьna вuraxьlmьşdьr. Burada partija və hөkumətimizin sosialist hejvandarlьqьnьn inkişafь haqqьndaki qərarь koвudçasьna pozulur, ferma hejvanlarьnьn вəslənilməsi işi olduqça вiaвьrcь haldadьr. Qolxozun iri və xьrda вujnuzlu hejvanlarь ycyn tikilməkdə olan jeni tөvlə və kom hələ indijə kimi hazьr dejildir. Fermanьn hejvanlarь qoşqu hejvanlarь ilə вirlikdə acьq havada saxlanьlьr.

Ferma ycyn verilmiş dөvlət planlarь hələ indijə kimi jerinə jetirilməmişdir. Qolxoz hej'ətinin səhlənkarlьqь yzyndən dөvlət planьndan 5 iri вujnuzlu, 10 xьrda вujnuzlu, 12 at və 5 donuz əskik alьnmьşdьr. Fermada lazьmi qədər çins və jerli вuqalar olmadьqьndan ferma hejvanlarьnьn 50 faizindən artьqь qьsьr qalmьşdьr. Fermanьn hejvanlarьna jaxşь вaxьlmadьqьndan 2 çins вuqa xəstələniв өlmyşdyr. Ferma hejvanlarь ymumi kənd naxьrь ilə вir jerdə otlajьr. Naxьrdan kənarda saxlanьlmadьqьndan ferma hejvanlarьna da siraət etmişdir. Fermanьn qoşqu hejvanlarь təçrувəli hejvandarlara tapşьrьlmadьqьndan вir çamьşьn ajaqь və вirinin isə вojnu xaraв olmuşdur. Xəstə olan hejvanlar myaliçə məntəqələrinə aparьlmьr. Fermanьn syd məhsulu dyzgyn hesaвa alьnmadьqьndan arada tələf olur. 180 litir syddən 4 kiloqram jaq alьnmasь tamamilə dөzylməz вir haldьr. Ferma ycyn lazьmi inventar və sair ujqunluqlar olmadьqьndan fermanьn pənir, syd, jaq məhsullarь tələf olur.

Zəngiвasar rajon torpaq şө'вəsi, Sarçalar kənd qolxoz fermasьndakь вiaвьrcьlьqa nəhajət veriв, ferma işlərini qajdaja salmalьdьr.

Fərəh

Qojunlarьn syn'i majalanmasь işi jaxşь təşkil edilmişdir

Kirovaqan rajonunun Haçьqara kənd qolxozunda qojunlarьn syn'i majalandьrьlmasь işinə xysusi fikir verlir. Qojunlarьn majalanmasь ycyn qolxoz вu il jeni syn'i majalama məntəqəsi tikmişdir. Bu məntəqədə 20 gyn ərzində Haçьqara kənd qolxozundan 3.000, Hallavar, Hajdarlь, Mollaqьşlaq, A. Kilisə və J. Kilisə kənd qolxozlarьndan isə 2.000 qojun syn'i majalandьrьlmьşdьr.

Məntəqənin вaş zootexniqi Sarkis joldaş çyftləşdirmə qampanijasь işlərini nymunəvi təşkil etmişdir. O, hər gyn məntəqədə 200-dən artьq qojun majalandьrьr. Majalanma işi jaxşь təşkil edildijindən вu il 2.000 qojundan 2.050 merinos çinsli quzu alьnmьşdьr.

S. Səməd

Içtimai hejvandarlьqь daha da inkişaf etdirməli

YIQ(в)P MQ və SSRI XQS-nin «Qolxozlarda içtimai hejvandarlьqь inkişaf etdirmək tədвirləri haqqьnda»ki tarixi qərarь, qolxozlarda hejvandarlьq fermalarьnьn mөhkəmlənməsi ycyn вөjyk şərait jaratmьşdьr.

Axta rajonunun Alapars kənd qolxozunun hejvandarlarь arasьnda sosializm jarьşь gyndən-gynə genişlənir. Bu qolxozun saqьncьsь ESSR Baş Sovetinin deputatь Maruş Bedrosjan joldaş jerli sovet seckiləri şərəfinə sosializm jarьşьna qoşularaq syd məhsulunun artmasь və вuzovlarьn вəslənilməsi işində вөjyk myvəffəqijjətlər əldə etmişdir. Bu il o, hər вir inəjin syd məhsuldarlьqьnь 7-8 sentnerə catdьrmьşdьr. O, «Dunjaşqa» və «Nvart» adlь inəklərdən 9,5 sentner syd məhsulu almьşdьr. Onun вəslədiji вuzovlarьn gyndəlik artьmь 600-700 qrama catmьşdьr.

Atarвeqjan kənd Stalin joldaş adьna qolxozun ferma mydiri Harutjunjan Hunan joldaş 5 ildir ki hejvandarlьq çəвhəsində calьşьr. Onun rəhвərlik etdiji fermada sosjarьş və zərвəcilik get-gedə genişlənir və hejvandarlar arasьnda вaqlanan sosjarьş myqavilənamələri ardьcьl olaraq joxlanьlьr.

Ferma saqьncьsь N. Arakeljan joldaş вu il вəslədiji «Furaz» inəkdən 26 sentner, «Çejran» adlь inəkdən 32 sentner, «Lida» adlь inəkdən isə 35 sentner syd məhsulu almьşdьr. O, saxladьqь 8-ajlьq «Alьşqa» adlь вuzovun çanlь cəkisini 265 kiloqrama catdьrmьşdьr. Ferma вuzovcusu Harutjun Xacaturjan joldaş вəslədiji 50 вuzovdan hec вiri tələf olmamьş, onlarьn gyndəlik artьmь orta hesaвla 800 qrama catmьşdьr.

Aqpara kənd qolxozunda hejvandarlьq syr'ətlə inkişaf edir. Son ajlarda qolxoz jeni donuzculuq fermasь təşkil etmişdir. Bu qolxozun staxanovcu hejvandarlarьndan Xacatur Davidjan 7 ildir ki qolxozun inəkcilik fermasьnda calьşьr. Onun вəslədiji вuzovlardan 33 вaş ən jaxşь çөngələr alьnmьşdьr. Xacatur joldaş вu il вəslədiji 25 вuzovdan hec вir tələfat verməmişdir. Buzovlarьn gyndəlik artьmь 700 qrama catdьrmьşdьr.

Təkərli kənd qolxozunda hejvanlarьn sajь get-gedə artьr. 1938-çi ildə qolxozda 83 вaş өkyz, 50 qojun, 9 at, 6 вaş inək olduqu halda, «Qolxozlarda içtimai hejvandarlьqь inkişaf etdirmək tədвirləri haqqьnda» YIQ(в)P MQ və SSRI XQS-nin tarixi qərarьndan sonra вu qolxozda hejvanlarьn sajь artaraq 98 вaş өkyz, 11 вaş at, 10 вaş inək, 85 вaş qojuna catdьrьlmьşdьr. Qolxozda вu il вir вaş da olsun hejvan tələfatьna jol verilməmişdir. Partija və hөkumətimizin tarixi qərarьndan sonra qolxoz hej'əti 8 вaş ana donuz alaraq jeni donuzculuq fermasь təşkil etmişdir. Qolxozda hejvanlarьn qьşlamasь işi dəxi jaxşь təşkil edilmişdir. Tөvlələrin tə'miri 100 faizlə вaşa catdьrьlmьş, ferma hejvanlarь ycyn 2.300 sentner ot, 3.000 sentner saman tədaryk edilmişdir.

Rajonun Qaвaxlь kənd qolxozunda вu il jeni donuzculuq fermasь təşkil edilmişdir.

Lakin qejd etmək lazьmdьr ki, rajonun Yləşik, Axundov və Sojuqвulaq kənd qolxozlarьnьn hej'ət sədriləri içtimai hejvandarlьqьn inkişafь haqqьnda partija və hөkumətimizin tarixi qərarьndan өzləri ycyn hələ lazьmi nəticə cьxarmamьşlar. Bu qolxozlarda donuzculuq fermalarь təşkil edilməsi nəzərdə tutulmasьna вaxmajaraq hələ indijə kimi вu sahədə hec вir iş gөrylməmişdir.

Axta rajon partija və içraijjə qomitetləri, Yləşik və Axundov kənd qolxozlarьnda jeni donuzculuq fermalarьnьn təşkili işinə xysusi fikir verməlidirlər.

Q. Məsimov

Alaverdi rajonu Uzunlar kəndinin 1 Maj adьna qolxozun jerli «Çur» inəji jaxşь вaxьlmasь sajəsində gyndə 28 kiloqram syd verir.

Sosialist hejvandarlьqьnьn inkişafь uqrunda

Sisjan rajonunun qolxozlarь, вolşeviqlər partijasьnьn rəhвərliji altьnda kənd təsərryfatьnьn вytyn sahələrində olduqu kimi, sosialist hejvandarlьqь sahəsində də вөjyk myvəffəqijjətlər əldə etmişlər.

Rajon qolxoz fermalarьnda son 5 il ərzində iri вujnuzlu hejvanlarьn sajь 300 faiz, xьrda hejvanlarьn sajь 350 faiz və atlarьn sajь isə 300 faizlə artmьşdьr. 1934-çy ildə rajonun вytyn qolxozlarьnda 25-30 hejvandarlьq fermalarь olduqu halda, indi rajonun 35 qolxozunda 130-dan artьq myxtəlif hejvandarlьq fermalarь vardьr. Bu fermalarda 1934-çy ildə 18.069 вaş hejvan olduqu halda, indi 67.500 вaşdan artьq hejvan vardьr. Son вeş il ərzində rajonun ajrь-ajrь qolxozlarьnda (Sofulu, Şəki, Barisovqa, Sajвalu və i. a.) isə hejvanlarьn sajь 4-5 dəfədən cox artmьş, çinsləri jaxşьlaşmьş və produqsijasь xejli jyksəlmişdir. 1938-çi ildə rajon qolxozlarьnda təxminən iri вujnuzlu hejvanlarьn sajь 169 və atlarьn sajь isə 137 faiz artmьşdьr. 1939-çu ilin dөvlət planьna gөrə rajonda iri вujnuzlu hejvanlarьn sajь 115, xьrda вujnuzlu hejvanlarьn sajь 112, atlarьn sajь isə 110 faizlə artmьşdьr.

Rajonun Barisovqa kəndinin hejvandarlьq fermasьnda 1.850 вaş iri вujnuzlu hejvan və 150-jə qədər donuz vardьr. Şəki kənd «Myвarizə» qolxoz fermasьnda iri вujnuzlu hejvanlarьn sajь 1.000-nə, qojunlarьn sajь 4.100-ə catmьşdьr. Kecən il rajon qolxozlarьnda 34 qojunculuq, 35 inəkcilik, 26 atcьlьq, 6 donuzculuq fermasь olduqu halda, indi 35 qojunculuq, 35 inəkcilik, 30 atcьlьq, 16 donuzculuq, 5 qatьrcьlьq və 7 arьcьlьq fermalarь vardьr. Rajonun torpaq sahəsinə gөrə 2.040 вaş inək, 9.210 вaş qojun nəzərdə tutulduqu halda, indi 3.944 вaş inək, 13.218 qojun vardьr. Daraвas, Şinataq, Lor, Gedataq kənd qolxozlarьnda qatьrcьlьq fermalarь, Bazarcaj qolxozunda qojunculuq fermasь və 4 qolxozda isə jeni atcьlьq fermalarь təşkil edilmişdir.

Rajonun вir sьra qolxozlarь өz işlərini, YIQ(в)P MQ və SSRI XQS-nin «Qolxozlarda içtimai hejvandarlьqь inkişaf etdirmək tədвirləri haqqьnda»ki qərarь əsasьnda quraraq, fermalarьn genişləndirilməsi məqsədilə вir cox hejvanlar almьşlar. Ərəfsə kənd Kirov adьna qolxozu 71 iri, 11 xьrda, Bazarcaj qolxozu 20 iri, 103 xьrda, Barisovqa qolxozu 60 iri, 6 xьrda, Dəsdəgird kənd qolxozu 32 iri, 62 xьrda və Murxuz kənd qolxozu isə 33 iri, 62 xьrda вujnuzlu hejvan satьn almьşlar. Rajonda hejvanlarьn çinsləşdirilməsi sahəsində də вөjyk myvəffəqijjətlər əldə edilmişdir. Fermalarda olan hejvanlarьn 60 faizdən coxu çinsləşdirilmişdir. Bu il rajonda 4 inəkcilik və 12 qojunculuq, syn'i majalama məntəqələri acьlmьşdьr. Bu məntəqələrdə indijə kimi 718 вaş inək, 14.315 qojun syn'i surətdə majalandьrьlmьşdьr. Bundan вaşqa, qolxozlarda 4.498 inək çins вuqalarla, 12.366 qojun çins qoclarla çyftləşdirilmişdir.

Şəki kənd «Myвarizə» qolxozunda 250 inək, 1.750 qojun və 44 at, Barisovqa kənd qolxozunda 410 inək, 57 madjan at, Sajвalu qolxozunda 210 qojun, 300 inək, 25 madjan at, Bazarcajda 380 вaş inək, 56 madjan at çyftləşdirilmişdir. Rajonun Noravan, Məzrə, Brnaqot, Spandarjan və sair kənd qolxozlarьnda da sosialist hejvandarlьqь misli gөrynməmiş dərəçədə inkişaf etmiş və hejvanlarьn çinsləri jaxşьlaşdьrьlmьşdьr.

Rajon torpaq şө'вəsi hejvanlarьn çinslərini daha da jaxşьlaşdьrmaq məqsədilə вu il qolxozlara 27 şivis və simmental вuqa, 15 ramвulje qoc, 2 ajqьr, 10 şiviş dyjə və qatьrcьlьq fermalarь ycyn 3 çins ulaq və 10 anqara kecisi almaqь nəzərdə tutmuşdur. Bundan indijə kimi 14 вuqa, 2 çins ulaq, 15 qoc alьnьв qolxozlara verilmişdir.

Rajonun partija və sovet təşkilatlarь sosialist hejvandarlьqьnьn inkişafь sahəsində əldə edilən myvəffəqijjətləri daha da artьrmalьdьrlar.

Əli Səlimov

Cyftləşdirmə qampanijasьnь nymunəvi kecirməli

Qrasnoselo rajonunun hejvandarlarь-zəhmətkeş deputatlarь jerli sovetlərinə seckiləri вөjyk istehsalat əlamətləri ilə qarşьlajьrlar. Rajonun вytyn hejvandarlьq fermalarьnda hejvanlarьn çyftləşdirilməsi işi myvəffəqijjətlə вaşa catdьrьlmьşdьr.

Bu il rajonun 7 kəndində syn'i majalama məntəqəsi təşkil edilmişdir. Bu məntəqələrdə 19 kəndin 19.000 qojunu azad və 7.700 вaş qojunu isə syn'i surətdə majalandьrьlmьşdьr. Qojunlarь syn'i majalandьrmaq ycyn məntəqələrdə lazьmi ujqunluqlar jaradьlmьş və hazьrlьqlь zootexniqlərlə tə'min edilmişdir. Məntəqələrdə çins qoclarьn jemlənməsi işləri də jaxşь təşkil edilmişdir.

Cajkənddə təşkil edilmiş çyftləşdirmə məntəqəsi 4 qolxoza xidmət edir. Burada zootexniq Sumвat Muziqjan joldaşьn jaxşь calьşmasь nəticəsində indijə kimi 3.230 вaş qojun syn'i surətdə majalandьrьlmьşdьr.

Lakin rajonun Nadezdino kənd çyftləşdirmə məntəqəsində işlər jaxşь təşkil edilməmişdir. Buna gөrə də Aqвulaq, Toxluça, Ardanьş və Çil kənd qolxozlarьnda qojunlarьn syn'i majalandьrьlmasь işləri zəif aparьlьr.

Qrasnoselo rajon torpaq şө'вəsi, Nadezdino kənd çyftləşdirmə məntəqəsində işləri qajdaja salmalь və çyftləşdirmə qampanijasьnь myvəffəqijjətlə вaşa catdьrmalьdьr.

B. S.

Stalin joldaşьn вu dөvrdəki həjat və fəalijjəti ilə tanьş olmaq ycyn gөzəl materialdьr.

Berija joldaşьn həmin kitaвь, 1905—1907-çi illərin вirinçi rus revoljusijasь dөvryndə Stalin joldaşьn qajnar revoljusion fəalijjətini вөjyk qyvvə ilə вizim ycyn təsvir edir.

Stalin joldaş syrgyndən qacdьqdan sonra 1904-çy ilin fevral ajьnda Tiflisə qajьdaraq вөjyk təşkilat və teoretik işi genişləndirir.

Stalin joldaş вaşda olmaqla Zaqafqazija вolşeviqləri fəhlələrin və kəndlilərin revoljusion myвarizəsinə rəhвərlik edərək Zaqafqazija proletariatьnьn, вirinçi rus revoljusijasь dөvryndə Rusija proletariatьnьn ən qaвaqcьl və şyurlu dəstələrindən вiri olmasьna nail olurlar. Berija joldaş jazьr: «Stalin joldaşьn rəhвərlik etdiji Zaqafqazija fəhlələrinin və kəndlilərinin revoljusion myвarizəsi Leninin, rus fəhlə sinifinin və вolşevik partijasьnьn tərəfindən qьzqьn mydaifə edilir, rəhвərlik və jardьm alьrdь» (səh. 57).

Partijamьzьn III qurultajьnьn, Zaqafqazija proletariatьna və kəndlilərinə Leninin təklifi ilə qəвul edilən və kitaвda gөstərilən təвrikləri və Leninin «Rusijanьn hazьrkь vəzijjəti və fəhlə partijasьnьn taqtiqasь» məqaləsindən verilən parcalar, вilavasitə Stalin joldaşьn вaşcьlьq etdiji Zaqafqazija fəhlələrinin və kəndlilərinin revoljusion myвarizə təçrувəsinə Leninin nə qədər вөjyk Ymumrusija əhəmijjəti verdijini gөstərir.

Stalin joldaş вirinçi rus revoljusijasь illərində, proletariatьn hegemonijasь haqqьnda Lenin idejasьnь propaqanda edir və inkişaf etdirir, fəhlələri və kəndliləri mytləqijjətə qarşь silahlь ysjana caqьrьr, liвeral вurzuazijanьn və onlarьn agentlərinin: menşeviqlərin, eserlərin, anarxistlərin, millətcilərinin və, revoljusijanьn вaşqa dyşmənlərinin xəjanətinin ystyny amansьzçasьna acьr.

Stalin joldaş 1905-çi il revoljusijasьnьn ilk gynlərindən өz coxlu myraçiətlərində, məqalələrində və fəhlələrin jьqьnçaq və mitinqlərində etdiji cьxьşlarьnda jorulmadan ymumxalq silahlь ysjanьna caqьrьr. 1905-çi ilin oqtjaвr ajьnda Tiflisdə car manifestinin e'lan edildiji gyn, Stalin joldaş fəhlə mitinqində sөjlədiji nitqində demişdir: «Həqiqətən qaliв gəlmək ycyn nə lazьmdьr? Bunun ycyn yc şej lazьmdьr: вirinçi вizə silahlanmaq, ikinçisi — silahlanmaq, ycynçysy—jenə və jenə silahlanmaq lazьmdьr». (L. Berija «Zaqafqazijada вolşevik təşkilatlarь tarixinin məsələsinə dair», səh. 84).

Bundan вir az sonra 1905-çi ilin nojaвr ajьnda Stalin joldaş Qafqaz Ittifaqь Tiflis qomitetinin proqlamasijasьnda Rusija proletariatьnьn ymumi sijasi tə'tilinə dərin analiz verərək, onun вөjyjyв laвydd ymumxalq silahlь ysjana cevriləçəjini qejd edir.

«Ymumxalq silahlь ysjanь—son vaqtlarda өlkəmizin sijasi və içtimai həjatьndakь hadisələrin вytyn jekunu tarixi laвydlyklə вu təвii nətiçəjə aparьв cьxarьr! Ymumxalq silahlь ysjanь—hazьrda Rusija proletariatьnьn qarşьsьnda duraraq өz həll edilməsini hakim surətdə tələв edən вөjyk vəzifə вudur!» (jenə orada, səh. 88).

Leninin və Stalinin tam ideja вirliji təkçə вurada dejil, Stalin joldaşьn 1905—1906-çь illər dөvrynə aid вytyn вaşqa nitqlərində, caqьrьşlarьnda, əsərlərində və məqalələrində qarşьmьza cьxьr.

Berija joldaşьn məşhur əsərində tamamilə və ja qismən verilən вu gөzəl tarixi doqumentlərdə Stalin joldaş artьq вizim qarşьmьzda partijanьn və fəhlə sinifinin вir rəhвəri kimi durur. O, proletariatьn hegemonijasь haqqьnda, silahlь ysjan haqqьnda, proletariatьn və kəndlilərin demoqratik diqtaturasь haqqьnda, вurzua-demoqratik revoljusijasьnьn вөjyjyв sosialist revoljusijasьna cevrilməsi haqqьnda Lenin idejalarьnь əsaslandьrьr və inkişaf etdirir. Birinçi revoljusija dөvryndə Stalin joldaşьn jazdьqь вu əsərlər Leninin «Demoqratik revoljusijada sosial-demoqratijanьn iki taqtiqasь» adlь dahi teoretik əsəri ilə—qьrьlmaz surətdə вaqlьdьr. Leninin вu əsəri «marqsizmi revoljusijanьn jeni teorijasь ilə zənginləşdirdi və вolşevik partijasьnьn haman revoljusion taqtiqasьnьn əsasьnь qojdu ki, вu taqtiqanьn kөməji ilə өlkəmizin proletariatь 1917-çi ildə qapitalizmə qələвə caldь». («YIQ (в) P Tarixinin Qьsa qursu», səh. 88).

1905—1907-çi illərin вirinçi rus revoljusijasь dөvryndə Stalin joldaş fəhlələri və kəndliləri təşkil edir, Zaqafqazijanьn вolşevik təşkilatlarьnь вirləşdirir, «ymumrusija və Zaqafqazija menşeviqlərinə qarşь jorulmadan, hər gyn ideja-teoretik, təşkilat və sijasi myвarizə aparьr» (L. Berija «Zaqafqazijada вolşevik təşkilatlarь tarixinin məsələsinə dair», səh. 104).

1905-çi ilin deqaвr ajьnda Tammerforsda вirinçi ymumrusija вolşevik qonferensijasьnda Stalin Lenin ilə tanьş olur. Partijanьn IV («вirləşdiriçi») və V (London) qurultajlarьnda Leninlə вirlikdə Stalin joldaş menşevizmi və onun вaşcьlarьnь: Martьnovu, Martovu, Plexanovu, Aqselrodu, Iuda-Trotskini darmadaqьn edir. Stalin joldaş вurada Leninlə вirlikdə, revoljusijanьn xaraqteri və hərəkət ediçi qyvvələri haqqьnda, dөvlət dumasьna mynasiвət haqqьnda, silahlь ysjan haqqьnda вolşevik вaxьşlarьnь inkişaf etdirir, aqrar məsələsinə dair вolşevik proqrammasьnь əsaslandьrьr, menşeviqlərin qadet вaxьşlarьnь məhvediçi surətdə tənqid edir.

Artьq вu dөvrdə Stalin joldaşьn teoretik fəalijjəti Lenin tərəfindən jyksək qijmətləndirilmiş və вytyn partijanьn diqqətini çəlв etmişdi. Stalin joldaş өz «Partija ixtilaflarьna dair өtəri», «Sosial-demoqrata çavaв» əsərlərində partija haqqьnda Leninin өz məşhur «Nə etməli?» və «Bir addьm irəli, iki addьm geri» əsərlərində verdiji nəzərijjəni mydafiə və propaqanda edir. Stalin joldaşьn вu əsərlərində, Leninin qejd etdiji kimi məşhur, şyuru xariçdən daxil etmə məsələsinin gөzəl quruluşu verilmişdir.

Stalin joldaş Leninin «Nə etməli?» qlassiq əsərini mydafiəjə qalxaraq menşeviqlərin opportunist stixijalь teorijasьnь məhvediçi surətdə tənqid edir və fəhlə sinifi ycyn revoljusion teorijanьn, sijasi partijanьn əhəmijjəti haqqьnda marqsizm-leninizm nəzərijjəsini əsaslandьrьr.

Stalin joldaş «Anarxizm jaxud sosializm» sərlөvhəli teoretik məqalələrində anarxizmin və reformizmin mahijjətinin ystyny acaraq, marqsizm-leninizm partijasьnьn teoretik əsaslarьnь-dialeqtik və tarixi materializmi inkişaf etdirir və propaqanda edir. Stalin joldaş вurada, dialeqtik və tarixi materializmin өjrətdiji əsas məsələləri inkişaf etdirərək proletariatьn və onun partijasьnьn revoljusion—praqtiki fəalijjəti ycyn вu nəzərijjələrin вөjyk əhəmijjətini qejd edir. Demək olar ki, 30 ildən artьq вundan əvvəl jazьlmьş вu məqalələr, Stalin joldaş tərəfindən «YIQ(в)P Tarixinin Qьsa qursu» ycyn jazьlmьş olan və Engelsin «Antidjurinq», Leninin «Materializm və empirioqritisizm» əsərləri kimi dahi əsərlərin parlaq davamь olan «Dialeqtik və tarixi materializm haqqьnda» adlь gөrkəmli əsərində ustadlьqla daha da inkişaf etdirilmişdir.

Birinçi rus revoljusijasь dөvryndə və reaqsija dөvryndə Stalin joldaşьn Zaqafqazijadakь revoljusion fəalijjəti вөjyk ymumrusija və вejnəlxalq əhəmijjətə malik idi.

Berija joldaş dejir: «Stalin joldaş вytyn өz teoretik işini вөjyk ardьcьllьq və prinsipiallьqla apararaq, rus və вejnəlxalq hərəkatda opportunizmə qarşь, вernştejncilijə və rus menşevizminə qarşь, gyrçy menşeviqlərinə, marqsizmi вurzuazijanьn ehtijaçlarьna ujqunlaşdьrmaqa calьşan вu «xьrda вernştejnlərə» (Stalin) qarşь amansьzçasьna myвarizə etmişdir» («Zaqafqazijada вolşevik təşkilatlarь tarixinin məsələsinə dair», səh. 123).

1907-çi ildən Stalin joldaşьn revoljusion fəalijjətinin Bakь dөvry вaşlanьr. Stalin joldaş Bakь вolşevik təşkilatlarьnь вirləşdirmək, menşeviqləri fəhlə rajonlarьndan qovmaq, Bakьnьn sosial-demoqrat fəhlələrinin coxluqunu вolşeviqlər tərəfinə çəlв etmək sahəsində вөjyk iş aparьr. Stalin joldaşьn jorulmaz fəalijjəti sajəsində **«Bakь, Zaqafqazija вolşevik təşkilatlarьnьn istinadgahьna, Lenin partijasьnьn sarsьlmaz qalasьna cevrildi»**. (Jenə orada, səh. 140).

Reaqsija dөvryndə və вirinçi imperialist myhariвəsi qaвaqь revoljusion jyksəliş dөvryndə Stalin joldaş вaşda olmaqla Bakь вolşeviqləri Bakь proletariatьnьn sinfi dөjyşlərinə rəhвərlik edir, neft sənajei sahiвləri ilə myşavirə ətrafьnda myvəffəqijjətlə вөjyk qampanija aparьr, вolşevik şyarlarь altьnda вir sьra вөjyk tə'tillər kecirir, Bakь proletariatьnьn coxmillətli hej'ətini vahid internasional вir ailədə вirləşdirirlər.

Bu dөvrdə Stalin joldaş вөjyk təşkilat—praqtiki revoljusion iş aparmaqla janaşь olaraq вөjyk teoretik və propaqanda işi genişləndirir. Stalin joldaşьn, 1907-çi ildə «Bakinski proletari» qəzetində dərç olunmuş «Rusija sosial-demoqrat partijasьnьn London qurultajь» adlь əsəri (Deleqatьn qejdləri), onun tarixi «Qafqazdan məktuвlar»ь (Lenin və Stalin» məçmuəsi. I çild, səh. 525), onun «Solvьcegodsq syrgynyndən Leninə məktuв»u (jenə orada, səh. 529), həmcinin Stalin joldaşьn «Sosial-Demoqrat» qəzetində dərç olunan məqaləlri liqvidatorlara, otzovistlərə, trotskistlərə və onlarьn gizli agentlərinə qarşь myвarizə işində, ymumpartija qonferensijasьnь caqьrmaq uqrunda və вolşeviqləri mystəqill partijada— jeni tipli partijada, leninizm partijasьnda formalaşdьrmaq uqrunda partijanьn myвarizəsi işində вөjyk ymumpartija əhəmijjətinə malik idi.

Zaqafqazijanьn menşeviq- liqvidatorlarь ymumrusija liqvidatorculuqunun və вejnəlxalq opportunizminin qaвaqcьl dəstəsi rolunu ojnajьrdьlar.

Stalin joldaş partijanьn dyşmənlərinə qarşь өzynə məxsus вarьşmazlьqla вu вurzuazija agentlərinin ic yzyny acьr.

Stalin joldaş xysusilə өz «Rusija sosial-demoqrat partijasьnьn London qurultajь» adlь əsərində menşeviqləri və onlarьn liвeral-вurzua revoljusija sxemasьnь darmadaqьn edir, menşeviqlərin içtimai вazasьnьn ystyny acьr, вitərəf fəhlə qurultajь haqqьnda onlarьn liqvidatorculuq idejasьnьn ic yzyny acьr. Stalin joldaş həmin вu əsərində Iuda-Trotskini «sentrist» kimi xaraqterizə edir, Bundun isə ic yzyny acaraq onun sijasətinə «alvercilər sijasəti» kimi qijmət verir.

Berija joldaşьn gөstərdiji kimi, menşeviqlərin ic yzyny acmaq və darmadaqьn etmək işində tarixi «Qafqazdan məktuвlar» cox вөjyk rol ojnamьşdьr. Stalin joldaş вu əsərində stolьpinci «fəhlə partijasь» ideoloqlarьnьn və quruçularьnьn masqasьnь çьrьr. Stalin joldaş liqvidatorlara və Iuda-Trotskijə qarşь myвarizə edərək trotskizmin gizli agentlərinin—cox vaqt Leninə qarşь Iuda-Trotskijə kөmək edən xain Qamenevin, Zinovjevin və Rьqovun ic yzyny amansьzçasьna acьr.

«YIQ (в)P Tarixinin Qьsa qursu»nda dejilir: «Sosial - demoqrat»ьn 11-çi nөmrəsində xysusi məqalə ilə cьxьş etmiş olan Stalin joldaş Leninin pozisijasьnь вytynlyklə mydafiə edirdi. Bu məqalədə trotskizm kөməkcilərinin hərəkəti pislənirdi, Qamenevin, Zinovjevin, Rьqovun xain hərəkəti nətiçəsində вolşevik fraqsijasьnda törəmiş normal olmajan vəzijjəti ləqv etmək zərurijjətindən danьşьlьrdь. Bu məqalədə nөvвəti vəzifələr: ymumi partija qonferensijasьnьn caqьrьlmasь, leqal partija qəzeti cьxarьlmasь və Rusijada leqal olmajan praqtiki partija mərkəzi jaradьlmasь vəzifələri irəli syrylyrdy ki, вunlar da sonra Praqa partija qonferensijasьnda həjata kecirildi. Stalin joldaşьn məqaləsi, вytynlyklə Leninə tərəfdar olan Bakь Qomitetinin qərarlarьna əsaslanьrdь» (səh. 157).

(ARDЬ VAR)

XARIÇI ƏLKƏLƏRDƏ

Cunsin, 13. Deqaвrьn 11-də Can Qaj-Şi rəsmi olaraq Cin hөkumətinin içraijjə palatasыnьn sədri vəzifəsinə başlamьşdьr. Onun myavini Qun Sjan -Si dəxi өzynyn jeni postunu qəвul etmişdir.

***

Pariz, 13. Havas agentlijinin verdiji mə'lumata gөrə bugyn səhər saat 9-55 dəqiqədə Fransanьn çənuв-şərq rajonunda hava vəlvələsi e'lan edilmişdir. Vəlvələ saat 10-40 dəqiqəjə qədər davam etmişdir.

Millətlər Çəmijjətinin assamвlejasьnda

Ƶeneva, 13 (TASS). Millətlər Çəmijjətinin assamвlejasь tərəfindən ajrьlmьş qomitetin teleqrammasьna SSRI hөkumətinin verdiji çavaв Ƶenevada dynən axşamdan xejli kecmiş alьnmьşdьr. Bugyn Çəmijjətin katiвliji hər iki teleqrammanь e'lan etmiş və вəjan etmişdir ki, Sovet hөkumətindən alьnmьş çavaв 13-lər qomiteti tərəfindən «өjrəniləçəkdir». Ajdьn olduquna gөrə 13-lər qomitetinə jəqin ki «qooptasija» əsasьnda «de-faqto», daha вir yzv... belə adlanan qejri mөvçud Polşanьn nymajəndəsi əlavə edilmişdir! Anlaşьldьqь yzrə Ingiltərə-Fransa rezissurasьnьn əli assamвlejanьn вu içlasьnьn gedişində dəxi tamamilə өzyny gөstərdi. Təçryвəli myşahidəcilər qejd edirlər ki, assamвlejanьn içlasь əvvəlçədən təsdiq edilmiş «instruqsijalar» əsasьnda aparьlьr. Bu instruqsijalara əsasən assamвlejada vahid orator syfətilə Argentinanьn nymajəndəsi Frejer çьxьş etmişdir.

Frejer өzynyn cox uzun nitqində SSRI-ni Millətlər Çəmijjəti yzvləri tərkiвindən çьxarьlmasь haqqьndakь təklifə qədər gəliв catmьşdьr.

Assamвleja myвahisə acmadan Finlandija məsələsini qomitetin tədqiqatьna verməji qərara almьşdьr. Sonra Millətlər Çəmijjətinə əlavə seckilər kecirilmişdir. Ajdьn olduquna gөrə 4 deleqat səs verməde tamamilə iştirak etməjərək вjulletenləri вoş-вoşuna geri qajtarmьşdьr. Səs vermə jekunlarь çəmijjətin Ingiltərə-Fransa вaşcьlarьnьn «sijasətini» вir daha işьqlandьrьr. Seckilərin jekununda sovetin daimi olmajan yzvlərinin jerləri Çənuвi Afriqa Ittifaqьna, Bolivijaja və Finlandijaja verilmişdir.

Norvegija zəhmətkeşləri SSRI-nin Finlandijaja dair sijasətini вəjənirlər

Oslo, 13 (TASS). «Ajberderen» qəzetinin verdiji mə'lumata gөrə, dynən Osloda həmkarlar ittifaqlarь sovetinin 400 nəfərdən artьq yzvynyn iştirakь ilə olan plenumunda iştirak edənlərin təqriвən jarьsь, SSRI-nin Finlandijaja qarşь pozisijasьnь məzəmmət etməjə dair həmkarlar ittifaqlarь rəhвərlijinin təklifi əlejhinə səs vermişlər. 200 nəfər aşaqьdakь təklifi вəjənmişdir: «Jaradьlmьş vəzijjətdə Finlandijanьn reaqsion вurƶuazijasь təxsirkardьr. Mannerhejm dəstəsi SSRI ilə razьlaşmaq istəmədi və myhariвə jolunu tutdu. Bu dəstəni fəhlələr hec вir vaqt mydafiə edə вilməz və fin xalqьnьn өz zylmkarlarьna qarşь apardьqlarь myвarizəni hərarətlə alqьşlajьr və həmrəjlik вəjan edirlər».

Şvetsija ministrlər qaвinetinin jeni tərkiвi

Stoqholm, 13 (TASS). Bugyn səhər saşda premjer-ministr Qanson olmaqla Şvetsija hөkumətinin jeni ministrlər qaвineti təşkil edilmişdir. Qaвinet tərkiвinin jeni ministrləri aşaqьdakьlardan iвarətdir: xariçi işlər ministri Qjunter (Şvetsijanьn Oslodakь saвiq elcisi), qultur və maarif ministri— Bagge, jol raвitəsi ministri —Anderson, tiçarət ministri— Dome və portfelsiz ministrlər— Torvald və Berqqvist.

Hөkumətin əvvəlki tərkiвindən ministrlər qaвinetinə premjer-ministr Qansondan вaşqa aşaqьdakьlar dəxi daxil edilmişlər: hərвi ministr— Şeld, malijjə ministri— Virfers, əkincilik ministri— Person, içtimai tə'minat ministri— Meller (saвiq tiçarət ministri), ədlijjə ministri— Vestman, xalq təsərryfatь ministri— Eriqson (saвiq portfelsiz ministr), portfelsiz ministr— Qvensel.

Ingilis hərвi gəmiləri tərəfindən Tyrkijə gəmilərinin tutulmasь

Anqara, 13 (TASS). Stamвul, Izmir və Mersin arasьnda hərəkət edən Tyrkijə gəmisi «Etrusq» вu gynlərdə Eqe dənizində Dardanell jaxьnlьqьnda ingilis minadaşьjan gəmisi tərəfindən tutulmuşdur. Ingilis hərвi hөkumət orqanlarь вu gəminin qapitanьnь ləngər atmaqa məçвur etmiş və sonra вir necə saat ərzində, nemes mallarьnь tapmaq məqsədilə axtarьş etmişlər. Sьraqa gyn ingilis hərвi gəmiləri jenə həmin məqsədilə, Aleqsandrettadan Stamвula gedən ajrь вir tyrk gəmisini dajandьrmьşlar.

Bununla əlaqədar olaraq «Jeni saвah» qəzeti dynən вir məqalə dərç etmişdir. Həmin məqalədə ingilis gəmilərinin өzвaşьnalьqьna qəzəв ifadə edilir. Avtor jazьr: «German mallarь yzərində qontrolun gyçlənməsi və вu qontrolun milli өlkə portlarь arasьnda hərəkət edən gəmilər yzərində dəxi tətвiq edilməsi jeni proвlema əmələ gətirmişdir. Tyrkijə gəmilərinin belə qontrola mə'ruz qalmasьnь вiz dyzgyn hesaв etmirik. Biz Tyrkijə hөkumətinin өz milli tiçarətini və өz hyququnu mydafiə etməji вaçaraçaqьna şyвhə etmirik».

Sajmonun deputatlar palatasьnda çьxьşь

London, 14 (TASS). Dynən malijjə ministri Sajmon, jaxьn vaqtlarda onun Fransa malijjə ministri ilə olan danьşьqlarьnьn nəticəsinə dair вir şej mə'lum ediв etmijəçəji haqqьnda Ettlinin verdiji suala çavaв olaraq deputatlar palatasьnda вildirmişdir ki: «Ingiltərə və Fransa malijjə ministrləri arasьnda fəalijjətin sair oвlastlarьndakь əməkdaşlьqa myvafiq olaraq malijjə oвlastьndaki əməkdaşlьqь tə'min edən ymumi saziş əldə edilmişdir. Sair oвlastlardakь əməkdaşlьq haqqьnda isə вaş hərвi sovetin son içlasьndan sonra artьq mə'lum edilmişdir».

Dənizdə myhariвə

Nju-Jorq, 14 (TASS). Nju-Jorq tajms» qəzeti xəвər verir ki, dynən səhər saat 6-da Uruqvaj sahili janьnda, Punt del Estenin 20 mil şərqində ingilis qrejserləri «Ajaqs», «Axilles» və «Eqseter» german linqoru «Admiral Şejer» ilə vuruşmuşdur. Linqor sьradan çьxmьş və Montevideoja (Uruqvajda) gəlmişdir. Linqorun gөjərtəsi yzərindəki quruluşu zədələnmiş, 30 nəfər өlmyş və 60 nəfər jaralanmьşdьr. Ingilis qrejseri «Eqseter» dəxi sьradan çьxmьşdьr.

London, 14 (TASS). Dəniz ministrliji vuruşma haqqьnda mə'lumat verərkən вildirmişdir ki, dynən vuruşma 4 saat davam etmiş və german linqoru «Admiral Şejer» yzərinə вir necə top gylləsi dyşmyşdyr.

Berlin, 14 (TASS). Uruqvaj sahili janьndakь dəniz vuruşmasь haqqьnda verilən german mə'lumatьnda dejilir ki, sьradan çьxarьlmьş ingilis qrejseri «Eqseter»-dən вaşqa «Ajaqs» və «Axilles» qrejserləri dəxi zədələnmiş və Montevideoja catmьşlar.

London, 14 (TASS). Şimal dənizində ingilis sualtь qajьqь вir german sualtь qajьqьnь вatьrmьş və german qrejserini dəxi torpedo ilə vurmuşdur.

Norvegijanьn territorial sularьnda german sualtь qajьqь tərəfindən Ingiltərənin 4.034 tonna su tutumu olan «Depford» gəmisi torpedo ilə vurulmuşdur.

Myhariвənin 14 həftəsi ərzində ingilis dəniz qontrolluqu tərəfindən 483.500 tonna jyk tutulmuşdur.

Cində hərвi əməlijjat

ÇƏNUBI CINDƏ

Nanninin şimal rajonunda (Quansi vilajəti) vuruşmalar dəjişən myvəffəqijjətlə davam edir. Japonlar ejni vaqtda şosse jolu вoju ilə Umin şəhərinə irəliləməjə myvəffəq olmuşlar. Avanqard hissələr həmin şəhərin 15 kilometr çənuвundadьr. Lakin Cin qoşunlarь japonlarь çьxьşdьrmьşdьr. Son gynlər ərzində Cin aviasijasь вir necə dəfə Sinczou (Nanninin çənuв-şərqində) rajonundakь japon qoşunu jьqьnlarьnь вomвardman etmişdir. Bu şəhərin şimal-şərqində və şimalьnda cin partizanlarь aqtiv əməlijjat aparьrlar. Onlar Sinczou-Sjaodun şosse jolunu вir necə jerdən daqьtmьşlar.

MƏRKƏZI CINDƏ

Mərkəzi Cin çəвhəsində вөjyk operasija olmamьşdьr.

***

11 deqaвrda 22 japon aeroplanь Cuczou, Tunlu və Fьnsjao şəhərlərini вomвardman etmişdir.

***

Deqaвrьn 10-da Cin qoşunlarь japonlarьn, Czuntjaoşan daqlarьndakь (Şansi vilajətinin çənuв hissəsi) partizan rajonu yzərinə hyçumunu dəf etmişlər. Bu rajonda cinlilər Sjasjan yzərinə əks hyçumu dəxi genişləndirirlər.

13 deqaвr (TASS).

---o---

ŞIMALI CINDƏ PARTIZAN BAZASЬ

Cunsin, 13 (TASS). «Sinkuaziвao» qəzeti jazьr ki, Şansi, Caxar və Xeвej vilajətlərinin sərhəddində geniş territorijanь işqal edən cin partizan вazasь mөvçuddur. Dyşmən вir ildən artьqdьr ki, nəticəsiz olaraq вu rajonu təmizləməjə calьşьr.

Hal-hazьrda 50 min nəfərdən iвarət japon dəstəsi partizanlara qarşь əməlijjat aparьr. Qəzetin sөzlərinə gөrə, kecən вir il ərzində partizanlar 1.060 dөjyş kecirmişlər ki, həmin vuruşmalar vaqtьnda japonlar 28. 420 nəfər itirmişlər. Partizanlar 1. 100 japonlunu əsir tutmuşlar.

Bu rajonda sijasi və eqonomik quruluş sahəsində вөjyk myvəffəqijjətlər əldə edilmişdir. Bytyn kənd starostalarь əhali tərəfindən secilmişdir. Rajonda jerli вanq işləjərək өzy pul вuraxьr. Həmin ilin jazьnda kəndlilər 30 min mudan artьq (mu—1/16 heqtara mysavidir) xam torpaq şumlamьşlar. Bu il ərzində jerli əhali qyvvəsilə əkinləri suvarmaq ycyn вir necə qanal qazьlmьşdьr. Suvarьlan torpaq sahəsi 60 min muja catdьrьlmьşdьr.

Rajonda, «Qandiвao» adlь qəzet (dyşmənə qarşь myqavimət) çьxarьlьr, həmin qəzetin tirazь 10 min nysxədir. Təxminən kəndlərin hamьsьnda qəzet oxujanlar qruppalarь təşkil edilmişdir. Rajonda 50-dən artьq divar qəzeti çьxarьlьr. «Njus Eçensi» adlь xysusi teleqraf agentliji işləjir. Bir necə həftəlik və ajlьq zurnal çьxarьlьr.

Savadsьzlьqь ləqv etmək yzrə вөjyk iş aparьlьr. Çari ildə rajonda вir necə iвtidai məktəв tikilmişdir.

Japonijanьn xariçi tiçarəti

Tokio, 13 (TASS). «Çapan tajms» qəzeti təşvişlə qejd edir ki, deqaвrьn вirinçi deqadasь ərzində japon eqsportunun miqdarь nojaвrьn son deqadasьna nisвətən 50,5 million jen azalmьşdьr.

Qejd etmək lazьmdьr ki, son vaqtlar ərzində japon mətвuatь, Jevropadakь myhariвə ilə, və elə də japon-ameriqan mynasiвətinin vəzijjətilə əlaqədar olaraq Japonijanьn xariçi tiçarətinin talei uqrunda təşviş izhar etməjə вaşlajьr.

Germanijadakь sovet eqonomik deleqasijasь işini qurtarmьşdьr

Berlin, 14 (TASS). SSRI-nin eqonomik deleqasijasьnьn sədri Xalq Qomissarь Tevosjan, onun myavini Savcenqo və SSRI-nin Berlindəki səlahijjətdar nymajəndəsi, Şqvartsev dynən, deleqasijanьn işinin qurtarmasь mynasiвətilə axşam jeməji vermişlər. Jeməkdə, xariçi işlər ministrlijinin, təsərryfat, jol-raвitə, hərвi ministrliklərinin və sair hөkumət idarələri nymajəndələri iştirak etmişlər. Jemək vaqtь Xalq Qomissarь Tevosjan və Germanija hөkumətinin xysusi myvəkkili Ritter təвrik nitqlərilə myвadilə etmişlər.

SSRI-nin QƏRB SƏRHƏDDINDƏ

Şəkildə: Saratov oвlastьnьn Bolşe-Qopen MTS-nin traqtor dəstəsinin saвiq вriqadiri YIQ (в) P yzvlyjynə qandidat sərhədci P. Q. Tumanov SSRI dөvlət sərhəddinin keşijində. TASS-ьn Foto-Qlişesi.

JENI AZƏRBAJÇAN ƏLIFBASЬNЬ ӨJRƏNƏNLƏRƏ KӨMƏK

XV ДƏРС

Ү ү (у)

ҮЧ	ҮЗМƏК	БҮЛБҮЛ	БӨЛҮК
ҮЗ	ТҮК	КӨРПҮ	ДӨНҮШ
ҮТҮ	БҮК	КҮРҮ	ТҮТҮН
ҮЗҮМ	ЙҮК	ӨКҮЗ	СҮНБҮЛ
ҮСТ	КҮЧƏ	СҮРҮ	КҮЛƏК
ҮРƏК	БҮКҮК	СҮМҮК	КҮЛƏШ
ҮСУЛ	КӨМҮР	ТҮЛКҮ	КҮРК
ҮЗҮК		КӨТҮК	

КОЛХОЗУН БӨЙҮК СҮРҮСҮ ВАР. СҮРҮ ОТЛАГДА ОТЛАЙЫР. ШҮКҮР ЧӨЛДƏ ГОЮН СҮРҮСҮ НƏ БАХЫР. СҮРҮ КӨРПҮДƏН КЕЧДИ. СҮРҮДƏКИ ҺEЙВАНЛАР ЧОХ КӨКДҮР.

DӨNYŞ JARADЬLMЬŞDЬR

Dərs ilinin вaşlanqьçьnda Basarkecər rajonunun Bөjyk Məzrə tam orta məktəвində dərs işləri вiaвrcь vəzijjətdə idi. Şagirdlərin coxu dərslərə iştirak etmirdilər. Direqtor Tejmur Rzajev məktəв işlərini өz вaşьna axьna вuraxmьşdь.

Məktəвə jeni direqtor tə'jin edilən Məded Əlijev joldaşьn nəçiв işi nəticəsində qejd olunan noqsanlar aradan qaldьrьlmьş, məktəв qьş janaçaqь, dərs otaqlarь və inventarlarla tə'min edilmişdir. Dərslər myntəzəm aparьlmaqdadьr. Ə'lacьlьq uqrunda myвarizə işi gyndən-gynə genişlənir.

Bu məktəвdə 30 sinif vardьr. Lakin məktəв вinasь xьrda və darьsqal olduqundan qolxozculardan 10 ev kirajə edilərək sinif otaqь edilmişdir. Bu məktəв ycyn jeni вinanьn tikilməsi ən myhymm və vaçiв işlərdən вiridir.

M. Qasьmov

Təhsil işlərinə fikir verilmir

Sarçalar (Zəngiвasar) kəndində savad qurslarьnьn təşkili və zəhmətkeşlərin вuraja çəlв edilməsi işi unudulmuşdur. Kənd məktəвində də vəzijjət pisdir. Dərs ilinin вaşlanqьçьnda məktəвə 65 şagird iştirak etdiji halda indi 32-si iştirak edir. Məktəвdən genijən uşaqlar cəltik qorumaq və qojun otarmaqla məşqul olurlar. Bu вarədə dəfələrlə jerli təşkilatlarьn rəhвərlərinə mə'lumat verilmişdirsə də hec вir nəticə hasil olmamьşdьr. Partija təşkilatь katiвi ejni zamanda qolxoz sədri Səməd, ajlarla Sarçalar kəndini gөrməjən kənd sovet sədri Aвdulla joldaşlar təhsil işi ilə maraqlanmajьrlar.

Rajon maarif şө'вəsi вu вarədə lazьmi tədвirlər gөrməlidir.

Fərəh

Qluв işlərini diqqət mərkəzinə

Zəngiвasar rajonunun qluв və qəraətxana işçiləri hələ өz işlərini qajdaja salmamьşlar. Rajon maarif şө'вəsi işçilərinin səhlənkarlьqь nəticəsində Arвat, Qaraqьşlaq, Zəngilər, Gөjkymвət və digər kəndlərdə olan qluвlar pamвьqьn toplanmasь və zəhmətkeş deputatlarь jerli sovetlərinə seckilərə hazьrlьq işi ilə məşqul olmurlar.

Arвat kənd qluвunun вinasь cox gөzəldir. Lakin вu qluв lazьm olan ədəвijjat və kejfijjətli işçilərlə tə'min edilmədijindən işlər өz вaşьna axьna вuraxьlmьşdьr. Burada hec вir dərnək joxdur. Kənd sovet sədri qluвun işi ilə maraqlanmьr. Arвat kənd qluвunun mydiri Əskər isə intriqa ilə məşquldur.

Qejd etmək lazьmdьr ki, rajon partija və qomsomol qomitetləri də qluв işlərini diqqət mərkəzində tutmamьşlar.

Qluвlarь işgyzar hala salmaq lazьmdьr.

H. Çymşydov

BӨJYK VƏTƏNDAŞ

JENI VƏ BƏDII SƏSLI FILM BӨJYK VƏTƏNDAŞ (2 serijalь) ŞƏKLI GӨSTƏRILƏÇƏKDIR.

Film-вolşeviqlərin sosializmin əsl quruçularьnьn Lenin-Stalin partijasьnьn sədaqətli oqullarьnьn və onlarьn xalq dyşmənlərinə qarşь olan myвarizəsi haqqьndadьr.

Ssenar M. Blejman, M. Bolşinov, F. Ermelin ordenli rezissor F. Ermler, qompozitor D. Şostaqovic, вaş operator respuвliqanьn əməkdar artisti A. Qalsadin, artislər Şaxov, ordenli N. Boqoljuвov, Duвoq, respuвliqanьn Əməkdar artisti ordenli A. Zrazevski, Qas. respuвliqanьn əməkdar artisti Je. Altus, Qartaşov-Inçəsənət xadimi ordenli I. Bersenev

Leninqradьn Lenin ordenli Leninfilm kino studijasьnьn produqsijasь.

«Sojuz kino proqat»

Jeni avtoвuslar

Deqaвrьn 8-ndə Jerevanda trollejвus tipdə «ZIS»-16 marqalь 4 avtoвus işləjir. Onlar stansijadan Marqs-Nalвandjan və Kirov kycələri ilə Stalin prospeqtinə doqru, oradan da Marqs kycəsi ilə jenə stansijaja gedir.

Ə. Çəfərov

---o---

Col cicəklənir

Hoqtemвerjan (ETA).— Vaqtь ilə col olan Sardaraвad qьrlarь sovet adamlarьnьn jaradьçьlьq işi ilə indi вaq jerlərinə cevrilmişdir. Jyz heqtarlarla sahələr myxtəlif nөvdə mejvə və yzym вaqlarь ilə өrtylmyşdyr. Qaвaqçadan вaqlarь olmajan вir cox qolxozlar indi вaqcьlьqla məşquldurlar. Bu il Quzugidən kəndinin Molotov adьna qolxozu вaqlarьn hər вir heqtarьndan jyz sentner yzym gətyrmyşdyr. «Ararat» tresti və Ermənistan qonserva trestinin вaqcьlьq sovxozlarь jeni jetişdirilmiş şaftalь вaqlarьndan вir heqtardan 80 sentner məhsul gətyrmyşlər. Bu pajьzda rajonda təqriвən 200 heqtar jeni yzym вaqь salьnmьşdьr.

---o---

L. P. Berija adьna Propaqandist evində

Propaqandistlər, agitatorlar və YIQ (в) P Tarixini təkвaşьna өjrənən joldaşlar ycyn deqaвrьn 15-də EQ (в) P Jerevan şəhər qomitetinin nəzdindəki L. P. Berija joldaş adьna Propaqandist evində aşaqьdakь temalar yzrə qonsultasija olaçaqdьr:

YIQ (в) P Tarixi məsələləri ətrafьnda (otaq № 2)

Qonsultantlar— L. Sarkisjan və Bynjətzadə

Bejnəlxalq vəzijjət məsələləri ətrafьnda (otaq № 3)

Qonsultant— I. Xnqanosjan

«Zəhmətkeş deputatlarь jerli sovetlərinə seckilər haqqьnda» (otaq № 4).

Qonsultant—X. Baqramjan

Qonsultasijalar gyndyz saat 12-dən. 3-yn jarьsьnadək, axşamlarь isə saat 7-dən 11-in jarьsьnadək veriləçəkdir.

---o---

Ermənfilarmonijanьn xalq mahnь və ojunlar ansamвlь Leninaqanda

Ermənistanьn ordenli filarmonijasьnьn xalq mahnь və rəqs ansamвlь deqaвrьn 10-da Leninaqanьn rus teatrьnda вirinçi dəfə olaraq çьxьş etmişdir. Indi ansamвl Ermənistanьn şəhər və posjoloqlarьnь gəzərək qonsertlər verir. Dəstənin ifa etdikləri mahnьlar cox gөzəl səslənir. Zəhmətkeşlər tamaşalara вөjyk ruhjyksəkliji ilə iştirak etməkdədirlər.

Əskər.

---o---

Pamвьq tədaryky gedişi

(Ermənistan pamвьq trestinin 13 deqaвr mə'lumatь yzrə)

RAJONLAR	Ødənilmiş plan faizlərlə	Gyndəlik artьm
Vaqarşaвad	131,24	0,82
Qəmərli	121,92	0,75
Zəngiвasar	118,65	0,66
Hoqtemвerjan	110,73	0,68
Vedi	91,04	—
Çəmi	116,60	0,64

Qejd: Vedi rajonunda pamвьq təhvili planь ajьn 12-si mə'lumatь yzrədir.

---o---

JENI HAMAM TIKIRLƏR

Zəhmət (Zəngiвasar) kəndində jeni вir hamam tikilişinə вaşlanmьşdьr. Hamam 6 kəndin zəhmətkeşlərinə xidmət edəçəkdir. Hamamьn вinasь 4 nөmrədən, 2 ymumi cimmək jerindən və 3 вaşqa lazьmi otaqlardan iвarət olaçaqdьr. Jaxьn kəndlərin və xysusən Zəhmət kəndinin qolxozcularь hamamьn tez вir zamanda вaşa catdьrьlmasь ycyn ruh jyksəkliji ilə calьşьrlar.

H.

---o---

«SEVAN BALЬQÇЬLARЬ» FILMININ ALAVERDIDƏ BӨJYK MYVƏFFƏQIJJƏTI

Ermənkinonun produqsijasь olan «Sevan вalьqçьlarь» kino-filmi Alaverdi şəhərində вөjyk myvəffəqijjətlə tamaşaja qojulmuşdur. Birinçi gyn filmə 1.000 nəfərdən artьq tamaşa etmişdir.

Ruвen Zuraвjan

Məs'ul redaqtor: Ç. VƏLIBEQOV

Bugyn kino «Mosqva»da
Birinçi zalda вədii səsli film
MYƏLLIM
Ikinçi zalda вədii səsli film
VЬBORQ TƏRƏFI
Seanslarьn вaşlanьşь saat 6-da 8-də və 10-da

Ermənistan SSR Xalq Qomissarlarь Soveti nəzdində «Xorhrdajin Hajastan» nəşrijjatьnьn mətвəəsi. Redaqsijanьn adresi: Jerevan Nalвandjan kycəsi № 48, telefon № 33-30 Baş mətвuat mydirliji myvəkkili H—4398